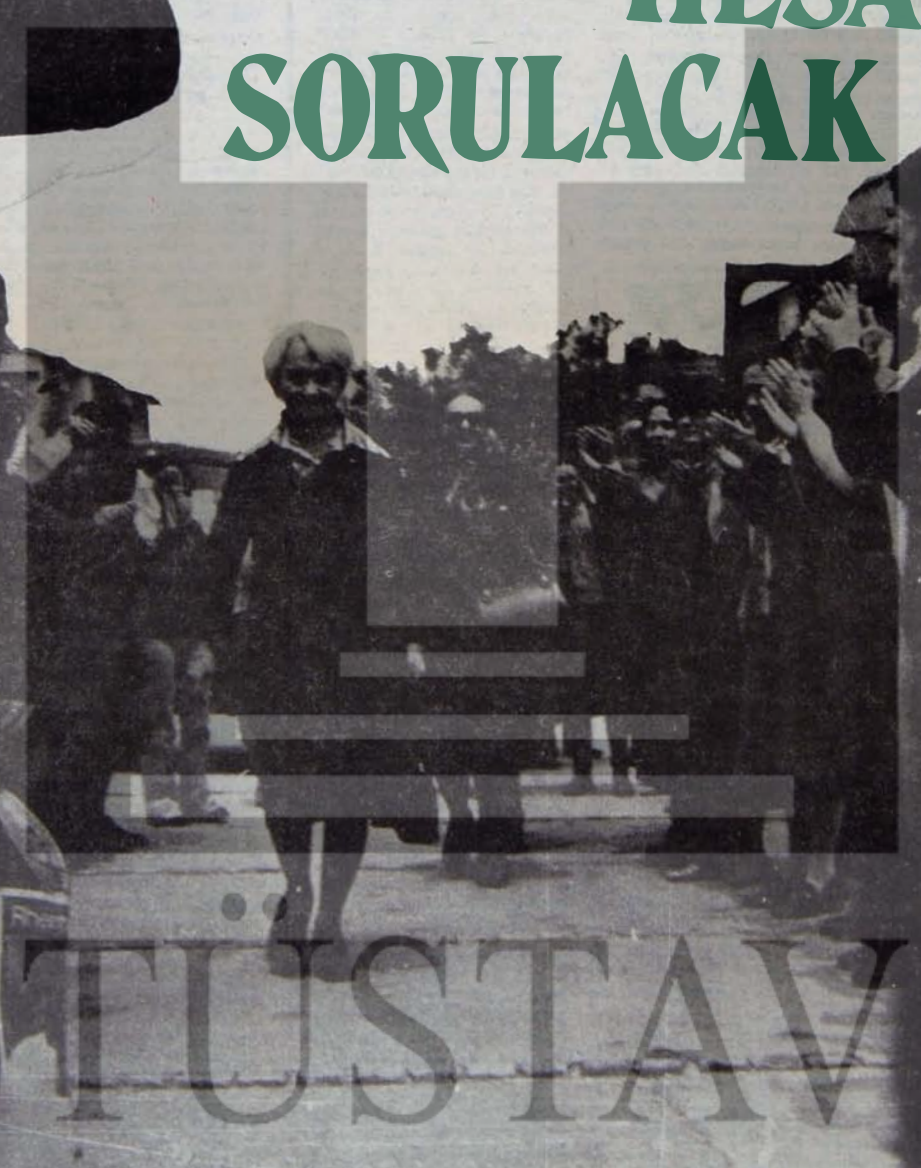

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI 216 28 MAYIS 1979 7.5 LİRA

1 MAYIS TERÖRÜNÜN HESABI SORULACAK

TÜSTAV

TMMOB'de bir genel kurul daha

Bir TMMOB Kongresi daha tamamlandı. Geride bıraktığımız hafta sonu TMMOB'nin 25. Kongresi yapıldı.

TMMOB'nin bu kongresi önceki yıllarda yapılanlardan daha farklı özellikler taşıdı. Bu kongrede ilk kez, bugüne kadar TMMOB yönetiminde ağırlıklı olan siyasi görüşün karşısında bir saflaşma oluştu. Demokrasi İçin Birlik, Birlik Dayanışma, Demokratik Sol ve Demokratik Merkezîyetçiler grupları TMMOB'de ağırlıklı olan siyasi çizginin karşısında bir alternatif olarak bir araya geldiler. Biraraya gelen bu alternatifleri Devrimci Demokratik Kültür Derneği çizgisinde olanlar da bu birlik içinde yer almadan, dışardan destekledi. Öte yandan çeşitli maoocu delegeler de bugün yönetimde ağırlıklı olan "Devrimci Birlik" çizgisini desteklediler.

TMMOB Başkanı Teoman Öztürk'ün konuşmasıyla açılan kongreyi, Hükümet temsilcilerinden yalnızca Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi izledi. Kongre'de birde konuşma yapan Bayındırlık Bakanı'ndan sonra DİSK adına kongreyi izlemekte olan Yürütme Kurulu üyesi Mustafa Aktolga, TOB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioglu ve TUTED Genel Başkanı Aykut Göker birer konuşma yaptılar. DİSK Genel Başkanı Baştuğ'un Kongre'ye gönderdiği telgraf alkışlarla karşılanırken, Başbakan Ecevit ve diğer Hükümet temsilcilerinin

Öztürk
TMMOB
Genel
Kurulu'nda

mesajları suskunlukla karşılandı. Ne var ki DİSK Genel Başkanı Baştuğ'un telgrafından sonra okunan ve "1 Mayıs tutuklusu" olarak Davutpaşa Tutukevinde bulunan, Türkiye İşçi Partili 19 mimar ve mühendisin gönderdikleri, kongreye başan dileyen telgrafın da yalnızca sosyalistler tarafından okunmuştu, diğer grupların sessiz kalmayı "tercih" ettikleri görülmüştü.

Devrimci Birlik Grubu adayları tarafından oluşturulan divan, konuşma konuşmalarından sonra 1 Mayıs tutuklularına yapılan "yasal görünümüne terörü" kınayan ve 1 Mayıs'ın yasaklanmasını protesto eden, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını isteyen iki öneriyi görüşmeye açmakla, kongre çalışmalarına başladı. Her iki önerinin de bildiri komisyonu tarafından ele alınması kabul edildi. Öte yandan

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştuğ ve "1 Mayıs tutuklusu" olarak Davutpaşa Tutukevinde bulunan 19 mimar ve mühendise ve Ankara'nın Mamak Cezaevinde tutuklu bulunan mimar ve mühendislere birer dayanışma telrafı çekilmesi kararlaştırıldı.

Çalışma raporu üzerinde görüşlerini açıklamak üzere altmışı aşkın konuşmacının söz aldığı kongrede, bir yandan TMMOB'nin özgün çalışmaları eleştirilirken, diğer taraftan da kimi delegeler geçen yıllarda olduğu gibi "siyasetlerin" genel "eleştirisini" yapan manifestolara yer verdiler. Üzerinde en fazla konuşulan konulardan birisi 1 Mayıs 1979 oldu. Bazı delegeler TMMOB yönetiminin 1 Mayıs'ta kararlı bir çizgi izlediğini, yönetim kurulu tarafından bir yandan "1 Mayıs gösterileri İstanbul'da yapılmadı" denirken, diğer taraftan da Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yapılacak olan 1 Mayıs gösterileri için kapıları açık tutulduğunu belirttiler. TMMOB yönetiminde etkin olan çizgilerin taraftarları ise 1 Mayıs 1979'da kendi çizgilerini "tutarlı" gösterebilmek için, kendileri başka başka yerlerde gösteri yapmamışçasına, yalnızca İzmir Konak Meydanı'nda yapılan gösterileri yaparak yapılan eleştirilerden ayrılmaya çalıştılar.

Yapılan eleştirileri yanıtlayan TMMOB Başkanı Teoman Öztürk ise, "TMMOB yönetimini 'siyasetlerüstü' göstermeye çalışarak 'yönetimde üç tane 'bağimsiz devrimci'nin olduğunu belirtti. Böylelikle Mimarlar Odası kongresinde de yapıldığı gibi, bir yandan "yanlışlık" göklere çıkartıyor, öte yandan da bir tarafın içinde yer almanın bütün gerekliliğine getiriliyor.

Yönetim Kurulunda yapılan görev bölüşümünde ise Teoman Öztürk 18 yönetim kurulu üyesinin onunun oylarını alarak yeniden başkanlığa seçildi. Başkan yardımcılığına ise Maden Mühendisleri Oda'sından Yalçın Çilingir getirildi.

İÇEL'DE FAŞİST SALDIRILAR YOĞUNLAŞTIRILARAK SÜRÜYOR

İçel'de faşist saldırılar yoğunlaştırılarak sürdürülüyor. Siyasetçi ilanından sonra İçel'i hedef olarak seçen faşistler eylemlerini özellikle Mersin ve Tarsus'ta yoğunlaştırıyorlar. Son haftalarda meydana gelen olaylar bunun kanıtı. Terör ortamı "YİDAŞ TEKSTİL" işçilerinin servis otobüsünün kurşunlanmasıyla başlamıştı. Daha sonra işçiler işlerinden atılmakla tehdit edildiler. Ancak bu kıskırtma girişimleri sonuç vermedi. Daha sonra da Türkiye İşçi Partisi Tarsus İlçe Başkanının eşi, Tarsus Emekçiler Derneği Başkanı, Tarsus C. Savcı Yardımcısı ile TIP üyesi Yaşar Dirgen faşistler tarafından öldürüldüler.

Tarsus'ta faşistlerin tüm cinayetlerine karşın provokasyonlar başarılı olamamış, eylemler Mersin'e kaydırıldı. Soday işçilerinin grevleri antidemokratik olarak erlendirildi. İşverenler, olay çıkması için ellerinden geleni yaptılar. Ancak bu provokasyonlar da başarı kazanmadı. Mersin Ağır Ceza Başkanı Halit Velioglu ile eşinin öldürülmeleri ile terör daha üst bir düzeye ulaştırıldı. Bu arada Gülnar'da da kaymakamın taşlanması ve C. Savcı Yardımcısının karanlık ölümü, faşistlerin provokasyonlarını sürdürme niyetlerini ortaya koyuyordu.

MADEN - İŞ 25. BÖLGE TEMSİLCİSİ 1 MAYIS TUTUKLULARININ SERBEST BIRAKILMASINA KARŞI

UDC slogancıları 1 Mayıs sonrasında ("İzmir Gezi"nin verdiği eziklikle) önce 1 Mayıs ile ilgili tartışmalardan kaçındılar. Daha sonra, yönetimdeki sendikalarda, başta Maden - İş olmak üzere işyerlerinde 1 Mayıs'la ilgili tartışmaları yasakladılar. Bilimsel sosyalistlerin, işçi sınıfının geleneğine yarışı bir şekilde 1 Mayıs'ı İstanbul'da kutlamaları, UDC slogancılarının yasaklamalarına rağmen işyerlerinde gündeme geldi. UDC slogancılarının bunu önlemeye güçleri yetmedi. Çünkü bu geleneği işçi sınıfının gündeminden kaldırmaya burjuvazinin gücü yetmemiştir.

UDC slogancılarının gerçek yüzünü kimliklerine yarışı bir şekilde Maden - İş'in 25. Bölge Temsilcisi Mümin Duman tavrıyla sergiledi. 25. Bölge temsilcisi Uğur Maden İş yönetiminin burjuvaziye sunmaya çalıştığı hizmetler için 25. Bölge işçileri tarafından açık seçik görülmeye başlanmıştır.

1 Mayıs'tan sonra ilçe düzeyinde başlatılan 1 Mayıs tutuklularıyla dayanışma kampanyası 25. Bölgeye kapsama aldı. Başış ve imza kampanyasının işyerlerinde yoğun biçimde desteklenmesi 25. Bölge Temsilcisi'ni telaşa düşürdü. Bir şeyler yapması gerekiyordu, aksi takdir-

de burjuvaziden teşekkül alan yöneticileri hoş karşılamazlardı. Onun için bu kampanyaların bir yolunu bulup engellemeliydi. Önceleri imza kampanyasını Maden - İş'in desteklemesi söz konusu diyerek oyaladı. Bu oyalamanın farkında olan bürokratik sosyalistler hızla kampanyayı sürdürdüler. Artık tek şey kalmıştı: O da doğrudan müdahaleydi. Sendika İşyeri Temsilcilerine gözdağı vererek imza kampanyasını engellemelerini istiyorlardı. Amacı işçilerle karşı karşıya gelmeden kampanyayı engellemektir. Bunlardan sonra Bölge temsilcisiyle görüşülürken artık tavırını gizleyemiyordu. 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını ve 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak yasallaşmasını dâle getiren imza kampanyasına karşı olduğunu bu kampanyanın Maden - İş'e bağlı işyerlerinde sürdürülmesine karşı olduğunu açıklan söylüyordu. Bu konuda kendisiyle tartışıldığından 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını istemediğini, neden olarak da 1 Mayıs'ın İstanbul'da kutlanmasını açıklan söyledi.

Böyle bir tavır bize yarıyacağı 25. Bölge işçilerinden gizlenemedi. Buna en açık yanıt yüzlerce imza, binlerce lira bağış toplanarak verildi.

Tek Ges İş Kongresi yapıldı

Enerji işkolundaki işçilerin ilericisi sendikal örgütü TEK - GES - İŞ'in Genel Kurulu önceki hafta yapıldı. Toplam 155 delegeden 149'unun hazır bulunduğu kongrede DİSK'i parçalama operasyonlarını ilericisi, demokratik sosyalist delegeler boşa çıkardı.

Kongre'deki en önemli kazanım DİSK tek tip demokratik tüzüğü'nün ilk kez bu genel kurulda benimsenmiş olmasıdır. Bu arada "UDC slogancılığı" tüzüğü'nün amaç maddesinin 2/3 çoğunluğu sağlayarak geçmesine engel oldular. AMAÇ maddesindeki "... Uluslararası işçi sınıfı ile uyumlu çalışmalar yapmayı hedefleyen, SOSYALİST bir düzenin hayata geçirilmesine ilişkin çalışmalarda bulunmayı ilke sayar." bölümünde geçen SOSYALİZM sözcüğüne "katılmadıkları" için eski amaç maddesinin aynen kalmasında dayatanlara Diyarbakırlı bir delege dayanmayıp şöyle bağırıyordu: "Ben CHP'liyim, sosyalizm amacına evet diyorum; bunlar sosyalist olduğunu söylüyorlar ama sosyalizm sözüne karşı çıkıyor. Bu ne biçim sosyalistlik!!"

DİSK'i parçalama operasyonunda burjuvazinin hesaplarıyla tam bir çakışma gösterenler 4 gün boyunca kongrenin geçersiz olduğunu ileri sürdüler, noterden tebligat getirdiler. Ama kongre sırasında bütün seçimlere katıldılar. Başkanlığa aday gösterdikleri delege, Başkanlık seçimini kazanamayınca sırasıyla Genel Sekreterliğe, Merkez Yürütme Kurulu Üyeliklerine ve nihayet Genel Yönetim Kurulu üyeliklerine aday gösterdiler.

Seçimler sonucu Selahattin Sayın Genel Başkanlığa, Tümer Tuna Genel Sekreterliğe, Mehmet Yıldırım, Ali Yörük, Şaban Sarıtepe, Doğan Çelik ve Kenan Yurdakul Merkez Yürütme Kurulu üyeliklerine seçildiler.

Seçimleri kaybedenler sonuçlara saygı duymadıklarını belirten bir tutum içinde kongre salonunu terk ettiler. Kendilerinin etkin olamadıkları alanlarda yeni sendikalar ve dernekler türetmeyi tasfiyecî anlayışlarının sonucu alışkanlık haline getirenlerin şimdi aynı işkolunda yedekte bulundukları bağımsız YENİ GES - İŞ Sendikasına dört elle sarılıp sarılmayacakları merak ediliyor.

AÇIKLAMA

Geçen ayımızda, TOB-DER'de süregelen kongreler için haberimizde, TOB-DER Manisa Kongresinde yönetim kurulunun yapılan seçim sonucunda Demokrasi İçin Birlik grubu adaylarına oluşturulduğu belirtilmiştir. Doğrusu Manisa üne bağlı Sahil ve Akhvar kongrelerinde Demokrasi İçin Birlik grubu adaylarının yönetime seçilmiş olmasındır. Düzeltir, yazı içerisinde olan bu yanlışlıktan dolayı okuyucularımızdan özür dileriz.

YÜRÜYÜS

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Sti. adına Nihat Sargin ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki Kılıç ● Yazı İşleri Müdürü: Neset Kocabıyıklı ● Teknik Sekreter: Bülent Artamlı ● Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitas - İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilcisi: COODIFF 13/2 Square Wisar - 1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arka kapakrenkli 22.500 TL., Arka Kapak siyah beyaz 18.000 TL., 16 sayfa sütun santimi 80 TL. Yayın İlanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisi ● Kapak: Uğur OKMAN

● Abone koşulları: Yıllık 300 TL., Altı aylık 150 TL. ● AVRUPA: Altı aylık 375 TL. (30 DM), Yıllık 750 TL. (60 DM) ● AMERİKA: Altı aylık 500 TL., Yıllık 1000 TL. ● AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600 TL., Yıllık 1200 TL.

● Ödeme Adresi: TORKİYE: YORUYOS DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: COODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

EVET KİTLESEL EYLEM

ZEKİ KILIÇ

1917 Büyük Ekim Devrimi ve özellikle dünya sosyalist sisteminin oluşması ve etkinleşmesi, bütün ülkelerde kazanılan yeni deneylerle, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin sonuca giden yollarını daha da kısaltıyor. Gerçekleşen her yeni pratik, teorik doğrularla tamamlanarak marksizm-leninizmin gelişmesine ve zenginleşmesine katkıda bulunuyor. Bu deneyler, diğer ülkelerin işçi sınıfı hareketlerinin daha az yanılıyla gelişmesine yardımcı olurken; diğer yandan da işçi sınıfı hareketini yolundan saptırmaya çalışanları, davranışlarına kısa süreli de olsa gerekçe bulmak üzere bu güçlü deneylerin teorik sonuçlarına başvurmak zorunda bırakıyor.

Karşıt sınıflar arasındaki mücadeleyi belirleyen, ona yön veren kurallar, her zaman ve her koşulda aynen uygulanan formüller değildirdir. Bu kuralların, değişik zaman ve koşullarda yaşama geçirilerek sonuçta başarıya ulaşması, aynı şeyin ne zaman uygulanırsa uygulanırsa, aynı sonucu vereceği anlamına gelmemelidir. Sorun, kuralın ya da ilkenin özünü, karşılaşılan somut duruma vurarak, yapılması gerekeni saptamak, bunun nasıl gerçekleştirileceğini araştırıp bulmak ve bu doğrultudaki çalışmalarını kararsızlığa düşmeden yürütmektir.

Bir savaşın geneldeki yürütümü açısından, taarruz, savunma, karşı taarruz, geri çekilme, o ana kadar sahip olduğu mevzilerinden kesinlikle çekilmemek koşuluyla mütareke, kural olarak uygulanabilir. Tüm bu taktik ya da stratejilerin uygulanması, somut koşullarda değerlendirilir ve sonuçta hangisine karar verilirse verilsin, öz bakımından yapılacak işte bir değişiklik söz konusu değildir. Geri çekilme dahil, hiçbir taktik karar, bu anlamda aşığılanamaz, mutlak anlamda reddedilemez. Çünkü karar ne şekilde olursa olsun, o kararın hayata geçirilmesinin hiçbir zaman gözardı edilemez temel mücadele kuralları vardır. Örneğin geri çekilme kararı halinde de bu kararın yaşama geçirilmesi için taarruz, karşı taarruz ve savunma gibi taktiklerden biri, ya da hepsi uygulanmak durumundadır. Mücadelenin bu temel kuralı, özümsemeyi kavrandıkça, mücadele yöntemlerinden bazılarını mutlaklaştırmak ya da bazılarını mutlak anlamda reddetmek gibi temel yanlışlardan kurtulmak mümkün olabilir. Ancak kural olarak zaman ve koşullar ne olursa olsun mutlak anlamda reddedilmesi gereken bir anlayış vardır: Geri çekilmek dahil hangi strateji ve taktik uygulanırsa uygulanırsa, sonuçta bozguna, kararsızlığa, umutsuzluğa ve daha önemlisi mücadele içerisinde olan ya da olması gerekenlerin kullanılabilir durumunda oldukları araçları kullanmaktan vazgeçirmeye, hele o araçları düşmanın denetimine vermeye yol açacak bir girişime ne pahasına olursa olsun geçit verilmemelidir.

Savaşın tarafların karşılıklı güç dengesi öylesine değişebilir ki, biri sahip olduğu silahları kullanabilme olanağını kaybedebilir. Böyle bir durumda bile, silahın düşman eline geçmemesi için tüm çaba gösterilir, hiçbirşey yapılamıyorsa o takdirde silahı kullanılmaz hale getirmek ulaşılmaması gereken hedef haline getirilir.

Görüldüğü gibi mücadelenin genel doğrultusu ve yürütümü içerisinde hiçbir eylem, ne bütünden bağımsız olarak ele alınabilir, ne de oluşumundan önceki eylemlerden ve sonrasında eylemlerden ve sonuçlarından soyutlanabilir.

Gerçekleştirilmesi istenilen her eylemin, ulaşmayı öngöreceği bir hedefi vardır. Ancak öngörülen bu hedefi sağlamak gereklilik olmakla birlikte zaman ve diğer koşullar bakımından hemen mümkün olmayabilir. Bu nedenle de koşulları oluşturmak doğrultusunda bir dizi eylemlerden geçilir. Her eylem, daha sonraki eylemlerin koşullarını hazırlar ve bu anlamda okul olur.

Ama, zaman ve koşullar açısından biçimi ve öngördüğü hedefi ne olursa olsun, başka bir deyişle ister zor, isterse kolay gerçekleşebilir eylem türleri olsun, hepsinde karar alınırken uyulması zorunlu olan bir kural vardır: Temel doğrultunun kitleselleşmeyi sağlayıcı olup olmadığı. Bir eylem, ya da biri diğerini hazırlayan eylemler dizisi, gerekliliğini söz konusu eyleme katılanların dışındakilere de benimsetemiyorsa ve onları bu yola sokacak adımlardan biri haline gelemiyorsa, bu durumda söz konusu eylem nicel olarak çok büyük kalabalıklarla yapıyor olsa bile, eylemin kitleselleşme özelliğinden söz etmek mümkün değildir. Yani, eylemin kitlesel olarak yapıldığı önemli olmakla birlikte, yalnız başına bu, eylem kitleselleşme özelliği kazandırmamaktadır. Eylem kitlelerin kendi güçlerine inanmalarını sağlayabildiği, onların bilinç dü-

zeyini bir adım daha ileri götürebildiği ve kararlılıklarını bilemediği oranda, anlam ifade eder; kitleleri daha ileri ve etkin mücadelelere doğru götürür. Bugün için, demokratik güçlerin yaptıkları ve yapmayı tasarladıkları eylemler üzerinde dikkatlice ve titizlikle düşünmeleri gereken en önemli noktalardan biri budur.

Bir diğer nokta da, yapılması tasarlanan bir eyleme, katılımı gereken herkesin katılımı için gereken bütün çabayı göstermektir.

Eylemin yapıldığından önce böylesine bir uğraş verilemezse, düşünülen sonuçlar gerçekleşmiş olsa bile, bu sonuçları kitlelere mal etmek çok güçleşecek, daha ileri hedeflere kitleleri yönelmek mümkün olabileceken, bu fırsat değerlendirilemeyecektir.

Diğer yandan, eylemin öncesinde verilmesi gereken uğraş, olanaklar ölçüsünde tüm çabalara rağmen sonuçta, o işi yapmayı kararlaştırılanları kendi başlarına bıraksa bile, bu yalnızlık, yalnızca eylem anına özgü bir yalnızlık olacaktır. Çünkü yapılanla, kitlelere bu işin onlara gösterildiği gibi çok zor olmadığı sadece söylenmekle kalmamakta, bizzat yapılarak da bunun böyle olduğu onlara gösterilmekte ve onların en geniş desteği alınmaktadır.

Ancak bu, maceracı goşist akımların, kitlelerin günlük mücadele hedefleriyle onların nihai kurtuluşları arasında hiçbir bağlantı kurmadan, verili koşulları bütünüyle yok sayarak, kitleleri sürü sayan mantıklarıyla onlar adına "eylem" yapmaları anlamına asla gelmemektedir.

1 Mayıs 1979 eylemi başından sonuna kadar; eylem sırasında gösterilen kararlılık ve eylem sonrası ortaya çıkan sonuçların değerlendirilişi; yukarıda belirtilen özelliklere vurularak herkesçe irdelemesi gereken bir olaydır.

TIP Merkez Yönetim Kurulu, 1 Mayıs 1979'un İstanbul 1 Mayıs Alanı'nda yapılması gerekliliğini kararlaştırarak, tüm örgütlerini bu yönde hareket etmek üzere görevlendirmişti. Gerçekten de, bir hakkın alınması mücadelesi kadar, alınan bir hakkın korunması da ciddi bir mücadeleyi gerektirir. Bir hakkın korunması ise, onu kullanacaklara, bunun mümkün olduğunu göstermekle sağlanabilir. Kullanma izni burjuvazide olan bir hakkın, işçi sınıfını ehliştirmekten, onu arzuladığı alanda kendisiyle mücadele etmeye zorlamaktan öte bir işlevi olamazdı.

Sonuna kadar bu karar doğrultusunda çaba gösterenlerin, aksine davranışlara, kararları ve eylemleriyle aslında yalnızca geri çekilmediklerini, yaptıklarıyla kitleleri dağıtmaya sürüklediklerini, demokratik mevzileri terke zorladıklarını söylemelerine karşın, burjuvaziye karşı olmakta çok, sol içinde güçlü oldukları imajını yaratmaya çalışan sapkın akımlar, bildiklerini okudular ve taraftarlarını burjuvazinin izin verdiği yerlerde topladılar.

Bugünkü koşullarda, sıkıyönetimin 1 Mayıs gösterilerini "yasaklama" ve "sokağa çıkma yasağına" karşın, nicel olarak 1978 1 Mayıs törenine yakın bir kutlama elbette söz konusu olamazdı. Ancak bu durumu görmek, burjuvazinin dayatmalarına boyun eğerek, demokratik mevzileri terk sonucunu getiremezdi. Gösterileri herhangi bir yere taşımak, kitleleri kendi güçlerine inançsızlığa yönelecek ve onların bugünkü koşullarda ciddi biçimde gereksindikleri kararlılığın azalmasına yol açacaktı. Kitlelerin kararlılığının ve mücadeleye yeteneğinin azalmasına izin vermemek demokrasi mücadelesi açısından terk edilmemesi gereken bir mevzi idi. Ancak bu mevzi korunarak nicel, kitlesel bir kutlamanın alınması oluşturulabilir. Bu da 1 Mayıs'ta bir sokağa çıkma yasağını yok sayarak davranmakla gerçekleşebilirdi. Ve yenilgiyi de ancak bu önleyebilir, işçi sınıfı hareketine yeni mevziler kazandırabilirdi. İşçi sınıfı bilimsel sosyalist hareketi böyle bir gerekliliğe önderlik etti. Böylece bu eylem dön kazanılan mevziyi bugün daha ileri noktaya getirdi.

Bütün yasaklamalar ve 30 metre tehditlerine karşın, 1 Mayıs'ı kutlayanlar, 1 Mayıs 1978'i bütün kutlama özellikleriyle bir adım daha ileri götürdüler. 1979 1 Mayıs'ının sonuçları da, adım adım yeni yeni eylemler ve hedefler için tahkim edilerek, etkinleştiriliyor.

TIP Genel Başkanı Boran ve arkadaşlarının yargılanmaları sırasındaki tutumu ve kararlılıkları, 1 Mayıs 1979 eyleminin, daha ileri bir eyleme dönüşmesidir. Yargılananla, sanıkların kimler olduğuna ilişkin ayırım yapmakta güçlük çekenlerin gözlemleri bile, yapılanların hedefe ulaştırılmasına somut bir örnek tir.

Emperyalizme teslimiyet için ortak cephe

Ecevit hükümeti ve emperyalist finans kuruluşları arasındaki yoğun trafik sürerken, içte de hükümetin baskı altında tutulmasına yönelik girişimler hâlâ gündemde tutuluyor. Tekelci büyük burjuvazi çarşaf çarşaf verdiği ilanlarla hükümetten hoşnutsuzluğunu ilan etmeyi sürdürürken, TUSİAD tarafından başlatılan bu gerilimli kampanya, Ecevit'in sert tepkisine karşın, ikinci etabı da geçti. İkinci etapta "Ulus bekliyor" bildirisi vardı. Bu arada "Hür teşebbüs" elden gidiyor avazleriyle verilen ilanlar karşısında, rengini belli etmeyen de kalmadı.

Başbakan Ecevit'in bir ölçüde de umulmadık tepkisi üzerine, Türkiye Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı, "Sayın Başbakan'ın özel sektörü tümüyle itham edici beyanlarını üzüntü ile" karşılar, aynı zamanda, "bundan böyle ülke yararına olduğuna içtenlikle inandığımız konularımızı ve önerilerimizi gerek kamuoyu ve gerekse ilgililere istismara kaçmayacak bir

diyalog içinde sunmaya devam edeceğiz" şeklinde ihtiyatlı bir ifade kullanıyordu.

Türkiye Ticaret, Sanayi Odaları ve Borsaları Birliği Başkanı Sezai Döblan ise, konuyla ilgili olarak yaptığı bir basın toplantısında, "Anayasamızın kabul ettiği karma ekonomi sisteminden uzaklaşarak devletçiliğin yaygınlaştırılması... ve hür demokratik parlamenter rejimimize ters düşen yeni modeller aranması... geleceğe ait endişeleri daha da arttırdığı bir anlam taşımaktadır." diyor.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ İL TEMSİLCİLERİ TOPLANTISI HAZİRAN AYINDA TOPLANİYOR

Türkiye İşçi Partisi Genişletilmiş İl Temsilcileri Toplantısının Haziran ayının üçüncü haftasında toplanması bekleniyor.

TİP'nin Marmara ve Trakya Bölge Temsilcileri Toplantısı 1 Mayıs 1979 günü İstanbul'da Spor ve Sergi Sarayı'nda toplanacaktı. Ancak İstanbul Silahyönetim Komutanlığı, daha 1 Mayıs günü sokağa çıkma yasası ilan etmeden önce, sözkonusu toplantıya el koymuştu.

Daha sonra 2-3 Haziran günlerinde Ankara'da yapılacak açıklanan Genişletilmiş İl Temsilcileri Toplantısı'nın, Genel Başkan Boran'ın yurt ve dünya sorunları üzerine yapacağı açık konuşmasının önemi dikkate alınarak, Haziran ayının üçüncü haftasına yapılmak üzere ertelendiği bildirildi.

İmar ve İskan Bakanlığı ile Tez Büro İş Sendikası arasında yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin çıkmaza girmesi sonucunda ilan edilen ve uygulayama konulan grev, Bakanlar Kurulu'nca ertelendi. Böylece İzmir'deki Genel İş grevinden sonra İmar ve İskan Bakanlığı grevi de ulusal çıkarlara ve güvenliğe "zararlı" bulunduğu için 1 ay süreyle durdurulmuş oldu.

Grevin boğulmasında hükümetin çabalarının yanında Tez Büro İş'in de yoğun çalışmaları oldu. Grev boyunca Tez-Büro İş grevdeki üyelerine grevin Bakanlar Kurulu'nda sonuçlandırılacağını ve bu konuda da kendilerini Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin'in yardımcı olacağını belirtiyorlardı. Öyle ki artık grevin gerekliliği bile tartışma konusu

İmar ve İskan Bakanlığı grevi Hükümet eliyle boğuldu

yapılır olmuştu. Böylece sendika kendi sürdürdüğü grevin kırıncısı olarak da görev yapıyordu. Bakanlar Kurulu'ndan beklenen "olumlu" gelişme de gerçekleşince Tez Büro - İş yasasının tanıdığı 48 saat daha grevi sürdürme hakkını dahi kullanmadan hemen grev çadırlarını söktü ve üyelerine işbaşı yapmalarını bildirdi. Aynı şekilde ertelenen Ağaç İş Sendikası da grevi bitirmek için yasal süreyi bile beklemeden üyelerine işbaşı yaptırdı.

Bakanlar Kurulu'nun desteğini de yanına alan İmar ve İskan Bakanlığı işvereni sendikaların da yardımıyla böylece sorunlarına çözüm bulmuş oldu. Uzun bir süreden beri grevci işçiler arasında sürdürmeye çalıştığı "greve hayır" kampanyasını da açığa çıkarmasına gerek kalmadı. Bundan sonra Bakanlık işvereni sarı sendikaların da yardımıyla büro işçilerini memur yapma yolundaki çabaların rahatça yoğunlaştırabilir.

Hükümetin teslimiyet politikasında yeni ortaklar

gündemin başında

Politik demokratikleşme

Anti-komünistlerin tüm uydurmalarına, goşist ve maoist akımların tüm çarpıtmalarına rağmen; işçi sınıfı ve onun politik örgütlerinin ülkelerinde her zaman demokrasi ve özgürlük için kararlı bir mücadele verdikleri yadsınamaz. Sosyalizm mücadelesi hiçbir yerde demokrasi mücadelesinden ayrılarak tek başına sürdürülmemiştir. Çünkü sınıf karakteri, biçimsel özellikleri açıkça belli olan burjuva demokrasisi altında bile işçi sınıfının bağımsız bir siyasal güç olarak kişilik kazanabilmesi, politik etkinliğini artırıp, yaygınlaştırması teorik bir iddia olarak değil, dünya devrimci sürecinin bir gerçeği olarak ortaya çıkmıştır.

"Sosyalist devrim" bir tek eylem değildir, bir cepheye verilen bir savaş değildir." Toplumsal yaşamın her alanında çeşitli kapsam ve biçimlerde sürdürülen sınıf mücadelesinde, işçi sınıfı ve onun politik örgütü çok yönlü bir demokrasi savaşçı vermeden, yeni ve ileri mevzileri sürrekli kazanmadan nihai mevzii politik iktidari elde geçmez.

Toplumun ekonomik-sosyal sorunlarının çözümü politik karar ve uygulamalardan geçer. İktidarın yürüttüğü anti demokratik politikalar, tutum ve davranışlar karşısında direnmek, politik kararlar demokratik yolla etkileyebilmek bugün tüm demokrasi güçlerinin yaşamsal görevleridir. Bu görevler işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin, tüm ilerici demokrat güçlerin hiçbir engel olmaksızın serbestçe örgütlenebilmeleriyle ve bu örgütlerin faaliyetlerinin kısıtlanmamasıyla yerine getirilebilir. Bu demokratik hak ve özgürlükler şüphesiz bütün diğerleri gibi; mevcut hak ve özgürlüklerin sonuna kadar kullanılabilmesiyle faşist güçlere iletildikçe karşı mücadele ederek elde edilecektir. Uzun ve kahırlı mücadelelerde elde edilmiş sınıf mevzilerine sahip çıkmadan, kısıncıklıkla koruyup yeni ve ileri mevzilerin basamağı haline dönüştürme mücadelesi vermeden hiçbir demokratik hak ve özgürlük "burjuvazinin bir lütfu olarak" beklenemez.

Bu nedenle politik demok-

ratikleşme, özgürlüklerin sınırlandırılmasına övünme ve bunları geliştirme, genişletme demokrasi mücadelesinde gündemin başında yer almaktadır.

Politik demokratikleşme mücadelesi, bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de, her türlü baskı ve şiddete göğüs gerecek mücadeleden işçi sınıfı ve onun en ön safata yer alan politik hareketi Türkiye İşçi Partisi önderliğinde yürütülmüştür, yürütülecektir. "Ama bu uğraşlarında yalnız değildir. Bu görev işçi sınıfı ile birlikte bugünkü durumda hoşnut olmayan bütün emekçi sınıf ve tabakalara, hatta burjuvazinin demokrasisinden yana kesimine, bunların politik arenadaki temsilcileri olarak sosyalistlere ve nihai hedef olarak sosyalizmi almasalar dahi bütün ilericilere, demokratlara birlikte düşmektedir."

Son günlerde İstanbul Sıkıyönetim Mahkemeleri T.C.K.nın 141 ve 142. maddelerini, anayasaya aykırılıkları nedeniyle iptal istemiyeli Anayasa Mahkemesine başvurmuşlardır. Bu girişimdeki öznel düşünce ne olursa olsun, nesnel olarak demokratik güçlerin istemiyeli çakışmaktadır.

T.C.K.nın 141 - 142 ve benzeri anti-demokratik maddelerinin derhal yürürlükten kaldırılması için Anayasa Mahkemesine başvuran, programında bu talebi dile getiren, parti belgeleri ve kongre kararlarıyla bu doğrultuda tüm demokratik güçleri greve çağıran TİP'nin yürüttüğü mücadele geniş bir birikim ve potansiyel yaratmıştır. Bu birikim ve potansiyel, talebin gerçekleşmesi için harekete geçme durumundadır.

İşçi sınıfının bağımsız politik örgütü TİP'in gelişmesini, demokratik toplumsal muhalefeti, ülkemizde bilim, düşün, yazın, sanat, basın ve yayın yaşamını sürekli tehdit eden 141 - 142 ve benzeri diğer anti - demokratik yasa maddeleri derhal yürürlükten kaldırılmalıdır!

Tüm ilerici, demokrat, yurtsever güçler üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelidir!

• reşat kadayıfçılar

Tekelci büyük burjuvazinin, bu sözlerle somutlaşan son tutumundan anlaşıldığı üzere, hükümetin değiştirilmesi ve onun yerine gerici seçenекlerin derliğin korunmasından vazgeçilmedi ama; bu hükümet formüllerinin bugünkü "zamansız" çıkışlarla hükümeti de tamamen dışında bırakarak hazırlanamayacağı görüldü. Sözü edilen, "hür teşebbüsün tehlikeye atılarak devletçiliğin yaygınlaştırıldığı ve hatta ekonomik bunalımın da asıl olarak devletleştirme politikasından kaynaklandığı" gibi gülünç iddialar, gerçek dışı safasatardan öte bir anlam taşımamaktadır.

Üzerinde bu hesapların yapıldığı hükümetin asıl gözleri, ülke dışında, ABD ve uluslararası finans kuruluşlarında. Bir yanda U-2 casusluk uçakları ve ülerin güdüldürülmesi için verilecek izin, diğer yanda IMF görüşmelerinden bir sonuç alınması, içiçe geçmiş sorunlar halindeydi. Maliye Bakanlığı yetkilileri IMF ile yapılan görüşmelerin her zamanki gibi olumlu geçtiğini açıklarken, IMF tarafından bir açıklama yapılmıyor, oyalama- mayla sürüyor. Yaptığı açıklama emperyalizme teslimiyet- ten başka çıkar yol görmediği kanaatini yineleyen Ecevit ise, IMF'den gelecek yardımın 1979 yılı mali ve ekonomik bunalımının atlatılması için ön koşul olduğunu söylüyordu... Bu arada bir başka çıkış yolu önerisi de Tercüman'dan geldi. Tercüman'ın ekonomik bunalımdan çıkış yolları konusunda uzmanlaşmış olduğu anlaşılan yazarlarından biri, kendince bir çıkış yolu gösteriyordu: 1970'lerde, Demirel hükümeti tarafından yapıldığı gibi, büyük oranlı bir devalüasyon!

IMF istekleriyle çakışan bu öneriye, hükümetin, en azından şimdilik yanaşmadığı biliniyordu. Ya da hükümetin büyük oranlı bir devalüasyonu kabul etmesi için, IMF ile yapılan görüşmelerden sonuç almaya gerekiyordu. Bu amaçla denenen yollara bir yenisi daha eklendi:

Uluslararası örgütlerden istenen yardımlara, emperyalizmin güdü- mündeki Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) cevap verdi ve üstelik de Hailül Tunç'la birlikte, Türkiye'nin hür dünya için taşıdığı önemi anlatmak ve Türkiye'ye yardımın bir önce yapılması gerektiğine ikna etmek için IMF ile görüşmeye gittiler.

Emperyalizm ve tekelci büyük sermayenin çok yönlü baskı ve dayatmaları hükümetin ellerini kollarını daha da çok bağlıyor. Ecevit'in daha çok Kurultay'ı etkilemeye dönük çıkışlarına karşın, teslimiyete her an açık politikası nedeniyle, önümüzdeki günlerde tanık olacağımız gelişmeleri bugünden görmek-zor değil!...

Faşist güçlerin saldırısına dikkat

Hükümetin sıkıyönetim ilanıyla birlikte, faşist örgütler ilerici, demokratik güçler üzerindeki baskıların sıkıyönetim eliyle yürütülmesi amacıyla, sıkıyönetim bölgelerindeki saldırılarını nisbi olarak azalttılar. Sıkıyönetim bölgelerinin çoğundan geri çekilirken, saldırılarını sıkıyönetim kapsamı dışında kalan bazı illere yönelttiler ve bu taktikle sıkıyönetimin yeni bazı illerde ilan edilmesi için gerekçe hazırlamaya çalıştılar.

Ne var ki, son günlerde hızı iyiden iyie artan faşist terör çok yönlü amaçlar taşıyor. 1 Mayıs terörünün de gösterdiği biçimde, sıkıyönetimin bütünüyle ilerici demokratik güçler üzerine çevrilmesini fırsat bilen faşistler, bu fırsatı değerlendirilmeye çalışıyorlar şu sıralarda. Gene aynı günlerde faşist hareket, teknelci büyük burjuvazinin boy boy ilanlarla yaptığı hükümeti düşürme tehditlerine saldırılarıyla katıldı. Hükümetin düşürülmesi ve yerine tezgahlanacak gerici seçeneklere ortam hazırlamanın yollarından biri de, faşist terörün yoğunlaştırılması olarak görüldü.

Altıncı ayına girdiği şu günlerde ortaya çıkan, sıkıyönetimin bu iki aylık dönemini doldurduktan sonra kaldırılması olasılığına karşı da, gerici-faşist güçlerin alacakları önlemlerin başlıcası, gene faşist terörün yoğunlaştırılmasıydı. Yalnızca sıkıyönetimin kaldırılması olasılığı bile, faşist hareketin hesaplarını bozacak nitelikteydi. Sıkıyönetimin sürmesini sağlamanın en geçerli yolu ise, terörü azınlaştırmak, cinayetler, toplu katliamlar düşürmektir.

Geçtiğimiz haftalar bu cinayetlerin ciddi boyutlara eriştiği bir hafta oldu. Ankara Etilik Piyangotepe'de Türkiye İşçi Partisi üyesi Mehmet Çelik'in sahibi olduğu kahveye düzenlenen saldırı sonucu yedi işçi ve emekçi vahşice katledildi. Katliamın üzeri henüz soğumadan, Hüseyin Kocabaş adlı bir katil, faşistlerin üslerinden olduğu anlaşılan Balıkesir'de yakalandıktan sonra verdiği ifade, "MHP'nin oyla değil, ihtilalle başa geleceğini, o zaman kendilerinin ellerini kollayarak dolaşabileceklerini" söylüyor ve devam ediyordu: "Eller kalem değil, silah tutmalı..." Hüseyin Kocabaş, ilerici savcı Doğan Öz'ün katili olarak aranıyordu ve Doğan Öz ü halen yargılanan İbrahim Çiftçi ile birlikte öldürdüklerini itiraf ediyordu. Bu faşistin verdiği ifade, aynı sıkıyönetimden önceki koşullarda Ferhat Tüysüz'lerin, Veli Can Oduncu'ların verdikleri ifadeler benziyordu.

Bu gelişmeler üzerine bir açıklama yapan Emniyet yetki-

DOĞAN ERDOĞAN'IN ANISI UNUTULMAYACAK

TOB - DER ve Demokrasi İçin Birlik grubunun ön saflardaki savaşçısı, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin yiğit militanı Doğan Erdoğan, faşist çeteler tarafından hunharca bir saldırı sonucu katledildi.

Istanbul Kuştepe Lisesi Müdürü Doğan Erdoğan, 10 Mayıs gecesi evine gelen iki saldırgan faşist tarafından yatağında vuruldu. Doğan Erdoğan, TOB-DER İstanbul Şubesi kurucusu ve eski Yönetim Kurulu sekreteriydi. 12 Mart döneminde de altı ay tutuklu kalan Erdoğan, bir süre önce yaşamının tehlikeye olduğunu belirterek İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'ndan gerekli önlemlerin alınmasını istemişti. Doğan Erdoğan yaşamı boyunca işçi sınıfının politik hareketine, Türkiye İşçi Partisi'ne gönül vermişti. Mücadele arkadaşları, onun onurlu anısını unutmayacaktır.

Yine MHP'nin suç dosyası

Sıkıyönetimin beşinci ayını doldurmasıyla birlikte, faşist örgütlerin cinayetleri hız kazandı. Son onbeş gün içinde meydana gelen olayların ardından, bir süredir üstü küklenmeye yüz tutan, MHP ve yan kuruluşlarının bu saldırı ve cinayetlerdeki rolleri yeniden güncellenmeye başladı. Aşağıda yalnızca, MHP'nin suçluluğunun keskin olarak anlaşıldığı olaylardır.

8 Mayıs: MHP Balıkesir İl Başkanı ile İkinci Başkanı ve 38 faşist, Türkiye'nin Balıkesir'e geldiği 5 Mayıs günü,

üyeyinin üzerinde üç tabanca ve 22 adet mermi ele geçirildi.

14 Mayıs: Ankara'da MHP Yenimahalle İlçe Merkezi'nde yapılan aramada bir tabanca bulundu, 10 kişi gözaltına alındı.

16 Mayıs: Ankara Etilik Piyangotepe'de Türkiye İşçi Partisi üyesi Mehmet Çelik'in sahibi bulunduğu kahveye baskın yapan faşistler, 7 kişiyi öldürdüler.

19 Mayıs: Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün katillerinden olan Hü-

8 Mayıs: 27 Nisan'da Adana'da "halkı kanunsuz yürüyüşe teşvik" etmekten gözaltına alındılar. Gözaltına alınanlardan İl Başkanı ve İkinci Başkanı daha sonra tutuklandılar.

10 Mayıs: 27 Nisan'da Adana'da öldürülen bir CHP'linin katili olarak yakalananlardan iki MHP ve bir MİSK üyesi tutuklandı.

Bahçelievler'de yedi Türkiye İşçi Partisi'nin katillerinden Ercüment Gedikli, cinayet sırasında kullanılan otomobilin MHP Gençlik Kollarına ait olduğunu açıkladı.

12 Mayıs: MHP Ereğli İlçe Başkanlığı'na düzenlenen "Bayrağa Saygı" mitinginde yapılan aramada, iki MHP

seyin Kocabaş ve yedi faşist Balıkesir'de yakalandı. Hüseyin Kocabaş verdiği ifadesinde, Doğan Öz'ü İbrahim Çiftçi ile birlikte öldürdüklerini açıkladı.

Balıkesir'de aynı gün yapılan aramalarda yakalanan ve bir kişiyi öldürmekten 16 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldıktan sonra Eskişehir Cezaevinden sahte belgeyle kaçan Erdal Karakum, ifadesinde, Balıkesir'de bulunduğu süre içinde MHP İl Başkanı Kadir Eraslan'ın yanında çalıştığını söyledi.

21 Mayıs: Doğan Öz'ün katili Hüseyin Kocabaş'la birlikte yakalanan faşistlerden Kemal Türker, Balıkesir Emniyet Müdürlüğü'nden, görevli polislerin yardımıyla kaçtı.

İlilerinin, "sağ tehdit örgütünü açığa çıkaracağız" demelerinden bir gün sonra, Hüseyin Kocabaş la birlikte yakalanan Kemal Türker, Balıkesir Emniyet Müdürlüğü'nden kaçıyor. Kemal Türker'in kaçtığı mı yoksa kaçılarda da Ferhat Tüysüz'lerin, Veli Can Oduncu'ların verdikleri ifadeler benziyordu.

Faşist hareketin son haftalarda yoğunlaşan hesaplarının

NATO, U-2 uçuşları için baskıyı yoğunlaştırdı

Görevinden ayrılan Haig NATO dayatmalarının temsilcisi

Ecevit hükümetinin, ABD'nin U - 2 casus uçaklarının Türkiye üzerinden uçuşması istemi üzerine, konunun önce SALT anlaşmasına taraf ülkeler arasında bir görüş birliğine varınması gerektiğini belirtmesinden sonra emperyalizmin baskıları yoğunlaştı.

Belçika, İngiltere, Japonya ve ABD'deki temaslarından sonra F. Almanya Başbakanı Schmidt'e bir rapor veren Walter Kiep, Türkiye'ye ivedi yardım için önemli bir fonun hazır olduğunu; ancak bunun kullanılabilir hale gelmesi için Türkiye'nin "siyasi" ve "askeri" konulardaki tutumunu yumuşatmasının beldendiğini belirtiyordu. Kiepe göre 30 Mayıs'ta Paris'te toplanacak olan "Taahhüt Konferansı"na kadar, ekonomik konulardaki görüşmeler durdurulacak, siyasi ve askeri alanlardaki ikili temaslar hızlandırılacaktır.

Öte yandan emperyalist Batı merkezlerinin haber kaynaklarında, Türkiye'nin U - 2 uçuşları karşısındaki tutumu, "Soyvetler Birliği'ne veto hakkı tanınması" olarak yorumlanıyor ve bunun ABD'de tedirginlik yarattığından söz ediliyordu.

Diğer bir deyişle IMF'nin ekonomik "yardım" konusundaki sonu gelmeyen dayatmalarının politik niteliği bütünüyle açığa çıkıyordu. Emperyalist merkezler, Ecevit hükümetinin ekonomik bunalımı hafifletmek için dış yardım arayışını, doğrudan doğruya politik ve askeri ödünler koparmak için kullanmaya çalışıyorlardı.

SALT - 2 anlaşmasının uygulanmasını görüşmek üzere Londra'da bulunan ABD Dışişleri Bakanı Vance de geçen Salı günü yaptığı açıklamada, Türkiye ile üzerinde tartışılan "savunma işbirliği" anlaşmasının Ekim ayına kadar sonuçlandırılacağına inandığını belirtti. Vance'in danışmanlarından biri de, anlaşmanın gecikmesi halinde bile, Türkiye NATO'da kaldıkça, ülkedeki NATO üslerinin çalışmasından kaygı duymadıklarını açıkladı.

Bu arada Atina'daki haber kaynakları da U - 2 uçuşları konusunda ABD ile Türkiye, Yunanistan ve İngiltere arasında bir anlaşmaya varılmış olduğunu öne sürüyorlardı. Buna göre Christopher-Ecevit görüşmesi sırasında anlaşma sağlanmıştı ve U - 2'ler İncirlik, Girit ve Agre-tür üslerinden havalanacaktı. Kaynaklar, Türkiye'nin bir NATO üyesi olarak, bir NATO üssini olan İncirlik'ten kalkan uçaklara karşı çıkamayacağını ileri sürüyorlardı.

24. Kurultay

CHP'DE SANIKLAR KONGRESİ

Mehmet Aközer

CHP'nin 24. Kurultay'ı, Gençlik Kolları'nın onaylı geçen Kongresi'nin yarattığı büyük gerginlik ortamında 24 Mayıs günü çalışmalarına başladı.

CHP'nin 23. Kurultay'ının, biri Parti'nin genel niteliklerine ilişkin, diğeri ülkedeki güncel koşullara ilişkin iki belirgin özelliği vardı. Bunlardan birincisi, CHP'nin bir sosyal demokrat parti olarak kimliğinin ve politik çizgisinin belirginleştirilmesi çabasıydı. Bu doğrultuda, 1972'deki yönetim değişikliğinden sonra büyük sermayeye ve tekelere karşı görece radikal çizgilerle ortaya çıkan CHP'yi, onlarla uzlaşmaya daha yatkın bir konumda tutacak, dolayısıyla sağa dönük bir program ve politik çizgi benimsenmişti.

23. Kurultay'ın ikinci özelliği ise, CHP'nin büyük burjuvaziye uzlaşmasının zeminini oluşturacak temel düzenlemeler yapılırken, ülkede günün koşullarında baş tehlike olarak ortaya çıkan faşizmin tırmanışına karşı, CHP'nin kitlelerin gözünde demokratik bir güç olma özelliğinin korunması ve güçlendirilmesi çabasıydı.

Bu nedenle CHP'nin 23. Kurultay belgelerinde, büyük sermayenin baskı ve egemenliğine çekilen dikkat ne kadar az ise, faşist tertiplere ve saldırılara, MC iktidarının suçlarına çekilen dikkat de o kadar fazlaydı.

Diğer bir deyişle CHP, 23. Kurultay'ından, onu büyük burjuvaziye tam bir uzlaşmaya doğru sağa çeken etkenlerle, faşizm tehlikesi karşısında demokratik bir konumda tutmaya yönelik sola iten etkenler arasında görece bir dengeyle ortaya çıkmıştı.

24. KURULTAY'DA İKİ KONGRE

23. Kurultay'dan bugüne kadar geçen dönem, bir yandan CHP yönetiminde büyük burjuvaziye uzlaşma politikasının kesin bir egemenlik kurduğunun ortaya çıktığı ve bunun sonuçlarının kitleler tarafından açıkça görüldüğü; diğer yandan da CHP'nin faşizm tehlikesi önünde sürekli olarak gerilediği ve demokratik mevzileri terkettiği, sonuç olarak da faşist güçler karşısında sürekli yenilgiler aldığı bir dönem oldu.

Daha açık bir deyişle bu dönem, CHP merkezinde sağ bir yönetimin kesinlikle egemenlik kurduğu ve bu yönetimin politikasının kitlelerin gözünde tam bir başarısızlığa uğradığı bir dönem oldu.

Dolayısıyla bugün CHP'nin 24. Kurultay'ında gerçekte iki kongre yapılmaktadır:

Birincisi, CHP'nin artık tam bir sağ doğrultu içine giren merkez yönetiminin kongresidir. CHP merkez yönetimi için 24. Kurultay, geçmişten bugüne sadece "zarar" hanesi dolu getirilen bir bilanço için af dileme ve mazeret açıklama kongresidir. Bu kongre, bir anlamda "sanıkların kongresi"dir.

24. Kurultay'daki ikinci kongre ise, CHP'yi, emperyalizm ve tekelci büyük sermayeye gönünlü karşı çıkan, faşizm tehlikesine ve faşist güçlere karşı mücadeleyle öngören konuların-

dan dolayı destekleyen ilercici, demokrat, anti-faşist CHP tabanının kongresidir. Onlar için bu kongre, CHP'nin sağ merkez yönetiminin neden olduğu politik gerilemenin ve iflasın muhasebesinin yapıldığı, sorumluların araştırıldığı bir kongre olacaktır. Bu kongre de, "davacıların kongresi"dir.

SANIKLARIN SAVUNMASI

Özette CHP'nin merkez yönetimi, son iki buçuk yıldır izlediği sağ politikayı Parti tabanının önünde savunmak, bu politikanın iflasına birtakım "haklı" gerekçeler bulmak üzere, bugün 24. Kurultay'a çıkmaktadır.

Bu sağ politikanın iflasını saklamak için CHP merkez yönetiminin başvurduğu savunma çabasının tipik bir belgesi CHP Genel Yönetim Kurulu'nun 24. Kurultay için hazırladığı rapordur. Bu rapor göstermektedir ki, CHP merkez yönetimi, kendisini koruyabilmek için, CHP merkezine yönelen eleştirilerin her türlüünü reddetme, her yapıları mutlaka bir "başarı" olarak gösterme gibi bir yolu seçmiştir.

Ve bugüne kadar ki politikasının tümünü savunmaya yönelik bu çabasıyla CHP Merkez yönetimi, kendisini temize çıkarabilmek şöyle dursun, tam tersine, sağ çizgisi üzerinde emperyalizm ve büyük burjuvaziye daha da yakın bir konuma doğru kaymaktadır. CHP merkez yönetimi için bu "savunma kongresi", dolayısıyla sağ konumunu daha da pekiştirme ve tescil etme kongresine dönüşmektedir.

GKY raporuyla CHP merkez yönetimi:

- Parti içindeki antidemokratik yönetim uygulamalarının tümünü haklı göstererek meşrulaştırma ve kural haline getirmeye çalışmaktadır.

- Parti içindeki muhalefet girişimlerinin tümünü, Partiyi dışarıdan etkileme çabalarının ürünü

CHP'nin barışçı kurultaylarından bir görünüşü

"Faşist eğilimli bu sonuncu partinin (MHP'nin) Ckai Ocakları adı altında örgütlenmiş olan silahlî eylemcileri, bu birleşmeyle "Çephe'nin özellikle AP'nin vurucu gücü haline gelmişlerdi" (CHP'nin 23. Kurultay Raporu) s. 37

"Herkes İzmir'den ilan ediyor. Herkes derken yalnız tüm yurttaşları değil, bazı devletleri de kast ediyor. Türkiye'de ve dünyada herkes ilan ediyor: CHP - AP ortaklığı olmaz." (Ecevit'in 7 Mayıs 1977 İzmir konuşmasından)

"Halkı ve parlamentoyu zorlayarak yeni bir cephe serüvenine girmemiş olursa İdi, ülke bugün içinde bulunduğu bunalımdan çok daha rahat ve erken esenliğe çıkabilecekti. Bu olanak, CHP'ye tek başına hükümet ya da yeni bir serüveni ölemek için önerilen CHP - AP koalisyonu ile tanınmamıştır." (CHP'nin 24. Kurultay Raporu, s. 57).

"MHP'de anarşiye, şiddet olaylarına karşı ise ve sebebi ne olursa olsun insanların öldürülmesini çağdışı buluyorsa, bunu sevindiren bir gelişme olarak kabul ederiz." (O. Eyüboğlu'nun 17 Temmuz 1977'de MHP Genel Sekreteri'ne gönderdiği mektup)

"Faşizmin tırmanışını durdurmanın gerçekçi yollarından birisi ve en etkin demokratik ve yasal kitle eylemleridir. Buna inanan CHP cephecilerinin bu tırmanışlarına demokratik kitle eylemleriyle cevap vermeyi yeğledi." (CHP'nin 23. Kurultay Raporu, s. 40)

"Parti çalışmalarını yeterlik bulan, bazısı liyaketsiz, bazısı da kasıtlı çevrelerin eleştirilerinden zaman zaman bunalım kımı arkadaşlarımız genellikle çözümü "kitle eylemi" denen çabasına türünde bulabileceklerini sanırlar." (1 Ekim 1977'de Ecevit'in Küçük Kurultay konuşmasından)

"Devletimiz, vurgun düzeni savunucularının ve zalimlerin kamu görevlileri arasında yerleştirdikleri ajanlardan ve kapıkullarından arındırılacaktır." (Ecevit'in 14 Mayıs 1977 Adana konuşmasından).

"Biz kimsenin kimler tarafından o mevkilere getirildiğini veya düşüncelerine göre ayırım yapmayacağız." (8 Ocak 1978'te Ecevit'in Abdülpeki ile yaptığı görüşmeden)

CHP Gençlik Kolları Kurultay Başkanı yaralı durumda

olarak göstermeye çalışmakta ve böylece tabandaki ilercici, demokrat, anti-faşist birikiminin Parti yönetimini etkilemesine karşı kesin bir tutum almaktadır (s. 16-17). Bu, CHP merkez yönetiminin, Parti dışındaki tüm demokratik, sol güçlere karşı takındığı antikomünist politikasının daha da keskinleştirileceğini ve yoğunlaştırılacağını göstermektedir.

- Ülkedeki diğer demokratik güçlerle, geçmişte "dayanışma" deyimleriyle dahi olsa kabul edilemez zorundakalan ilişkiler dahil, her türlü işbirliği olasılığını reddetmektedir.

- Ecevit hükümetinin tüm ekonomik ve toplumsal önlemleri-

ni sadece savunmaya çalışmakta, iflası kitlelerin gözünde kesinleşmiş olan sayısız uygulamaların sözünü bile etme cesaretini göstermemektedir. Ve bu savunma çabası içinde, hükümetin de bir bütün olarak sorumluluğunu üzerine almış olmaktadır. Böylece, Ecevit hükümetinin tümüyle bir "CHP hükümeti" olmadığı yönündeki mazeretleri de kendi eliyle geçersiz kalmaktadır.

- 23. Kurultay'da "faşizmin tırmanışından" söz ederken, şimdi iki MC iktidarı dönemi için dahi, "faşizm" sözcüğüne bile yer vermek şöyle dursun, sadece "ideolojik ve siyasi temelinde" ve "ırk ve mezhep temelinde" bölücülüğü hedef olarak göstermektedir. "Faşizm tehlikesi"nin yerini, "devlet biçiminin değiştirilmesi" gibi yepyeni bir tehlike (!) almaktadır ve CHP'nin görevi artık "devleti devlet yapmaktır." Ve hedef, artık ağırlıklı olarak bile faşist terör değil, bu amaca yönelik "her türlü eylem"dir. (s. 112 - 113) Bu, CHP yönetiminin, hükümetin antidemokratik baskı politikasını açıkça bir tesclidir.

- Ve CHP merkez yönetimi, sıkıyönetim uygulamalarının bütünüyle savunusunu üstlenmekte, daha da önemlisi, "1 Mayıs için alınan önlemleri" açıkça yasal ilan ederek 1 Mayıs terörünü pervasızca haklı göstermeye çalışmaktadır. (s. 161 - 162)

İşte 24. Kurultay'da çıkan CHP'nin sağ merkez yönetiminin tablosu budur. Bu tablo, em-

peryalizmin, tekelci büyük burjuvazinin ve gericiğin dayatmalarına bugüne kadar olduğundan çok daha açıkça ve çok daha temelden bir teslimiyetin tablosudur.

BU TABLO DEĞİŞİR Mİ?

24. Kurultay'ın bu tabloyu bugün değiştirme olasılığı hemen hemen hiç yok gibidir. CHP tabanındaki ilercici, demokrat, anti-faşist eğilim CHP'nin sağ merkez yönetimi karşısında güçlü bir ağırlık koyacak ve Parti yönetiminin politikasını temelinden etkileyebilecek bir konumda bugün için değildir. Ayrıca bugünkü sağ yönetimin, kendisine il-

kesel düzeyde karşı çıkma cesaretini gösteremeyen dağılmık muhalefet gruplarıyla yeni bir merkez dengesi oluşturarak, tabandaki birikimi etkisizleştirmeye çalışması olasılığı güçlüdür. Bu, CHP yönetimindeki sağ çizgi ile tabandaki ilercici, demokrat eğilim arasındaki mücadelenin bir süre için de olsa etetlenmesi anlamına gelecektir.

Ne var ki CHP içinde böyleleri bir mücadelesinin nesnel koşulları, Partinin sağ merkez yönetiminin kendi politikasıyla, artık yüzey-sel önlemlerle ortadan kaldırılmayacak bir biçimde yaratılmıştır. CHP içindeki bu mücadele, CHP yönetiminin emperyalizme ve tekelci büyük burjuvaziye uzlaşma politikasına karşı işçi ve emekçi kitlelerin mücadelesinin bir yansıması olacaktır.

ODTÜ'de yeni rektör ya da "sayın muhbir vatandaş"

Uzun süredir jandarmanın "kuşatması" altında bulunan ODTÜ'de, son günlerde yoğunlaşan düzenli baskılara bir yenisi eklendi: Üniversite Mütevelli Heyeti tepeden inme bir kararla İnşaat Bölümü Profesörlerinden Mehmet Kıcman'ı rektör vekilliğine atadı. Bu atama üniversitenin tüm kesimlerinde tepki ile karşılandı. Tepkinin temel kaynağı iki yıl önce Hasan Tan'ın benzer biçimde tepeden inme rektörlüğü atanmasıyla başlayan mücadele sonunda üniversitenin tüm yöneticilerinin seçimine iktidara gelmesi

ilkesinin artık demokratik bir kazanım oluşturmuş olması, bu son atamanın bu kazanıma ters düşen niteliği idi. ODTÜ Öğretim Üyeleri Derneği'nin bu tepkileri dile getiren 10 Mayıs günü basın açıklamasında şöyle deniyordu:

"Mütevelli Heyeti'nin tarihe karışması bir an meselesi olan ve özerklik ilkelere ile bağdaşmayan 7307 sayılı yasadaki yetkiyle ODTÜ Rektörünü atama yönünde aldığı bu kararı üzüntüyle karşılamış bulunuyoruz."

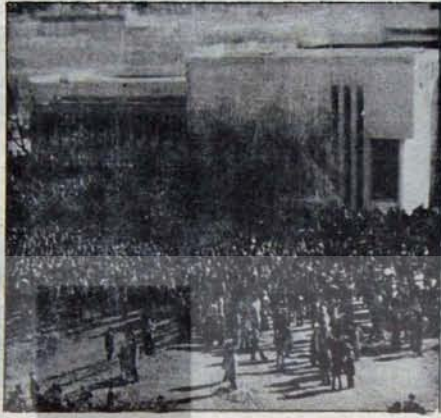
Basın açıklamasında bundan sonra ODTÜ öğretim üyeleri arasında Anayasa Mahkemesince önemli bazı hükümleri iptal edilen 7307 sayılı yasanın yerini alabilecek yeni bir yasanın niteliklerini belirlemek amacıyla üniversite yönetimine yapılan aletin sonuçlarına göre başta rektörlük olmak üzere tüm üniversite organlarının seçimine iktidara gelmesi ilkesinin büyük çoğunlukla benimsenmiş olduğu belirtmekteydi. Daha sonraki tüm uygulamalarda fakülte ve bölüm düzeyindeki organlarda yöneticilerin seçimine iktidara geldiğini vurgulayan basın açıklaması şöyle devam ediyordu:

"Rektörlük dışındaki tüm yönetsel kademelerde geçirilen bu demokratik deneyim ODTÜ'nün kendi kendini yönetmekten aciz bir kurum olmadığını en açık bir biçimde kanıtlamıştır."

"Üniversite öğretim üyelerinin eğilimlerini hiçe sayan ve Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanıp bu günlerde TBMM'de tartışılan Üniversiteler Yasa Tasarısına ters düşmek bir yana, yetersizlikler, defalarca belirtilmiş olan 1760 sayılı Yasadan bile geride sayılabilecek bu kararın yeniden gözden geçirilmesini içtenlikle dileriz. Bu dileğimizin kişisel nedenlerden değil, ilkesel nedenlerden doğduğunu da özellikle belirtmek isteriz."

"ODTÜ'nün özerkliği hak etmiş ve rektör de dahil olmak üzere tüm organlarını seçebilecek olgunluğa gelmiş olduğunu yasa deneyimler yeterince kanıtlamıştır."

Halen görevde bulunan Mütevelli Heyeti 1977 Haziran'ındaki bir aylık Ecevit Hükümetince atanmış şu beş kişiden oluşmakta: Prof.Dr. Hicri Fişek, Prof. Dr. Ruşen Keleş, Dr. İlhan Özdiç, Prof. Dr. İlhan Ünat ve Prof. Dr. Yüksel Ülken. Bu beş kişiden dördünün kendi rektörlüklerini seçen üniversitelerden gelen öğretim üyeleri olmaları da

ODTÜ bir "muhbir vatandaş"ta teslim

işin - bu üyeleri pek de öğünülecek bir konumda görmeye olanak bırakmayan - bir başka ilginç yam. Ecevit İktidarı 1977'de Mütevelli Heyeti'ne yasanın öngördüğü 9 üye yerine 5 üye atamakla yetindi. 1978 başından bu yana da anlaşılabilir bir şekilde dört üye daha atamaktan kaçındı. Anlaşılabilir diyoruz, ama aslında neden "anlaşılır" nitelikte: Rektör seçimi, yasaya göre, ancak altı oyla mümkün. Bu nedenle, Mütevelli Heyeti'nin "rektör" değil, ancak "rektör vekili" seçme yetkisi var şu anda. Böylece de, hem "demokratik görünümü" olmak, hem de seçme yetkisi olmadığı mazetüne sığınarak - seçimsiz rektör atamanın çok daha büyük boyutlara ulaşabilecek tepkilerinden sakınabilecek olanağı verilmeye geliyor Mütevelli Heyetine.

16 Mayıs günü Üniversite Konseyi Kıcman'a görevi verilmesi konusunda görüşmek üzere olağanüstü toplantıya çağırıldı. Bilindiği gibi Konsey, üniversitedeki bütün profesörlerle (sayıları 40 dolayında) bunların sayısının yarısı kadar seçilmiş üyelerden oluşuyor (19 seçilmiş üyesi var Konseyin). Toplantıda bütün kademelerdeki öğretim üyelerini ve asistanları temsil eden seçilmiş üyeler ortak imzalı bir öneriyle Konsey'in daha önce kabul ettiği yasa taslağında rektörün seçime gelmesi ilkesini benimsemiş olduğunu, bu nedenle güven oylaması yapılması gerektiğini belirtti. Buna rağmen yapılan güven oylamasında Kıcman, Konsey toplantılarına katılmayı gelenek haline getirmişler ve Ankara dışında görevli olanların bile "tam kadro" halinde katılmaya özen gösterdikleri 32 profesörün oyuyla güven

oyu aldı. Seçilmiş üyelerle iki profesör oylamaya katılmadı, üç profesör de görevi vermedi. Böylece Kıcman'ın kimlerin güvenine "mazhar" olduğu açıkça ortaya çıkmış oldu.

Yukarıda alıntı yaptığımız basın açıklamasında öğretim üyelerinin bu atamaya "kişisel değil de ilkesel nedenlerden" karşı çıktıklarını görmüştük. Öğretim üyelerinin - sanırım aşırı "nezaket"lerinden ötürü - söz konusu etmemeyi yeğledikleri bir husus var: Kıcman'ın kişiliği. CHP tarafından atanan Mütevelli Heyeti'nin yeni tepeden inme rektörü Kıcman, 12 Mart döneminin belgeli jurnalcılarından. Sıkıyönetim dosyaları "Nazif oğlu, 1932 doğumlu Çankaya da oturur" Kıcman'ın 28 Temmuz 1971'de "vaki davet üzerine huzura alınıp" meslektaşlarını nasıl teker teker "ele verdiklerinin" belgelerini içeriyor. ODTÜ rektörlük makamı bu açıdan zaten epey "şanlı". 1974'te - CHP'li Mustafa Östündüğün Milli Eğitim Bakanlığı döneminde - rektör olan ve Mehmet oğlu, Elmas'dan doğma D. Veli nüfusunda kayıtlı, Esat Caddesi 42/15 te oturur tanık Tarık Somer'ü künyesiyle geçen Prof. Somer de bu makama oturmuştu epey bir süre, pek çok meslektaşının adlarını savcıya saydığını hemen birkaç yıl sonra.

Hep söylendi, artık iyice biliniyor: Politika ODTÜ'ye hep tepeden sokuldu. Şimdi bir kez daha belgelendi. CHP seçimi Mütevelli Heyeti tepeden atmasıyla, kendilerinden başkalarını temelli olmayan profesörlerin göreviyle bir rektör var ODTÜ'nün başında şimdi, 12 Mart döneminin "sayın vatandaşları" arasından özenle bulunup çıkarılmış bir rektör.

NOT... "Milli gurur", CIA ve U-2...

Bu yıl Ankara 19 Mayıs Stadyumu'nda yapılan Gençlik ve Spor Bayramı gösterilerinin görkemi anlatmakla bitirilemiyor.

Başbakan Ecevit de düşüncelerini "Belki de bugüne kadar kullanılan en güzel 19 Mayıs" şeklinde özetledi. Kuşkusuz, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın ilk adımı simgeleyen 19 Mayıs'ın anlam ve önemi, o günün özünü uygun olarak gerçekten görkemli kutlanmasını gerektirecek oranda büyüktür.

Nitekim Gençlik ve Spor Bakanlığı bu yılki kutlamaların dost ve kardeş komşu ülke Bulgaristan ile yapılacak işbirliğiyle gerçekleştirilmesini kararlaştırmış ve uygulamaya geçmiştir. Sonuç görüldüğü gibi başarılıdır ama şartları değildir. İyi komşuluk, karşılıklı dayanışma, barış ve bağımsızlık ideallerinin sağladığı ortak noktalarda ülkelerin birbirleriyle elele vermelerinin, omuz omuz vermelerinin doğal sonucudur baştan. 19 Mayıs gösterilerinin görkemi de, iki komşu ülke Türkiye ile Bulgaristan arasında bu alanda yapılan işbirliğinin başarılı bir örneğini simgelmektedir...

Bu örnek, barış düşmanlarına, savaşçı güçlere, gerici, şoven politikalara vurulmuş anlamlı bir tokattır aynı zamanda. Hem de Türkiye'nin ulusal kurtuluş mücadelesinin ilk adımını oluşturan ve emperyalizme karşı verilecek bir savaşın başlangıç tarihini simgeleyen bir günün anlam bütünlüğünde çarpılan bir tokat...

*** **

Çok değil, bundan bir - iki ay önce- leri anımsayın. En büyüğünden Mao'cu paçavrasına kadar basın Bulgaristan'la sağlanan işbirliğine karşıydı.

İşte Hürriyet Gazetesi'ndeki satırlar:

"Bir Bulgar gelecek, gençlerimiz kollarını sallansın diyecek, onlar da kol sallayacak. Bulgar uzman, kendi rejimini göz önüne alarak şu pankartları taşısın gençler diyecek onlar da taşıyacaklar..."

Saldırı burada kalmadı. Lime lime haberler verildi.

Ordu 19 Mayıs'ın Bulgar'la birlikte hazırlanmasına karşıydı...

Gösteri provaları çok ağır olduğu için öğrenciler hoşnut değildi!

Öğrenciler gösteriler yüzünden sınıfta kalacaktı. Vellier "olmaz böyle şey" diyorlardı!

Saldırıları, bazı "öğretmen" kılığında faşistlerin gösterilerde görevli öğrencilerin notlarını kırma çabalarına kadar zalimleştirildi...

Sonuçta ne oldu?

Hürriyet Gazetesi'nin 20 Mayıs günü Federal Almanya baskısında manşet şöyleydi:

"Milli Gurur şahlandı..."

Bu başlığın yanında gösterilerle ilgili

bir fotoğraf yer alıyor ve altında da şöyle deniliyordu:

"19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı yurttan ve yurtdışında çok parlak törenlerle kutlandı. Özellikle Ankara'daki tören, her yılkinden çok değişikti..."

Söz konusu gazetenin ve onun şahsında yayıncılığın ve genişliği bilinen gerici, anti-komünist şoven propagandanın uğradığı yenilginin bir örneğini oluşturduğudur bu olay. Ancak Hürriyet Gazetesi'nin aynı günü yani "Milli Gurur Şahlandı" manşetini attığı günü sayısında yer alan diğer bazı haberlere de göz atmakta yarar vardır. Örneğin orta sayfasındaki bir haberin başlığı şudur:

"100'e yakın CIA Ajanı Türkiye'ye gelmek için Atina'da bekliyor..."

Atina kaynaklı haber şöyle başlıyor:

"İran'da gafil avlanan CIA ikinci bir hezimete uğramamak için şu sıralarda yüzlerce ajanını Türkiye'nin dört bir yanına dağıtmış bulunuyor. Keza Türkiye'deki ABD elçiliği ve diğer misyonları da Türkçe bilir yeni elemanlarla takviye edildi..."

... Bu ajanların bir bölümü Türkiye'ye ve İran'da görev yaparlarken diğer bir bölümü de CIA'nın -Atinastasyonunda- konaklamış bulunuyorlar..."

İlginç ve ibret verici bir tablo. Birinci sayfada "Milli Gurur şahlandı!" söylendiği gün Türkiye'de CIA ajanlarının cirit attığı haberi...

Olay bu kadarla da bitmiyor. Gene aynı gün, aynı gazetede yer alan bir başka habere daha göz atalım:

"Haig, U-2'lerin Türkiye üstünde uçmasını yarar var, dedi..."

Türkiye'nin üyesi bulunduğu NATO nun, Avrupa Müttefik Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Haig, Ankara'da Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanı'yla yaptığı temaslarda bunları söylemişti... Aynı günlük gazetede yer alan bu başlıklar bile Türkiye kartpostalını en keskin çizgilerle yansıttıyor.

Tüm ilerici güçlerin yıllardır sürdürdüğü antiemperyalist mücadeleye, emperyalizme hergün biraz daha teslimiyete varan "Milli Gurur" şovenizminin 19 Mayıs'ta ve bir günlük gazete sayfalarında oluşturduğu şu keskin kontrasta bakın...

"Milli Gurur" tucarlığının, görkemli 19 Mayıs kutlamalarını sahiplenme telaşındaki sefaletine bir bakın, bir de, Türkiye'de cirit atan CIA ajanları ile U-2 uçakları konusundaki yorumsuz teslimiyetine.

Yorumu Türkiye'nin emekçi halkı, Bağımsızlıktan, demokrasiden, sosyalizmden yana ilerici güçleri yapıyor.

Şafak, karanlığın bağrına her gün nasıl saplanıyorsa...

Öyle!...

FERİHAT GÜN

1 MAYIS TERÖRÜNÜN

1 Mayıs 1979 tutuklularının duruşmalarına 17-18-19 Mayıs tarihlerinde başlandı.

1 Mayıs günü 1 Mayıs'ı kutlamak ve anti-demokratik baskıları protesto etmek üzere Pangaltı ve Kartal'da sokağa çıkma yaşağına rağmen evlerinden çıkarak yürüyüşe geçen GENÇ ÖNCÜ'lerin davaları sonuçlandı ve tümü tahliye edildiler.

Pangaltı'da yürüyüşe geçen GENÇ ÖNCÜ'lerin davasında, avukatların tahliye talebinde, sıkı yönetim Komutanlığının koyduğu sokağa çıkma yaşağının Anayasa'ya aykırı ve yasal dayanaktan yoksun olduğu ve bu yaşağa karşı Anayasal bir protestonun haklılığı vurgulandı. Aynı duruşmada tanık olarak getirilen dört asker ve sekiz polis ise, mahkemenin aldığı bir ara kararla sıkı yönetim komutanlığına ihbar edildi. Karar, GENÇ ÖNCÜ'lerin ve avukatlarının, tamk olarak getirilenlerin gözaltına alınma sırasında işkence ettiklerini belirtmeleri üzerine alındı. Haklarında ihbarda bulunulan görevliler, Yüzbaşı Fevzi Ulu, Teğmen Mehmet Karakaya, Çavuş Ahmet Yılmaz, Onbaşı Şaban Aziz Öztürk, II. Şube polisleri Bekir Yağlıkaya, Yusuf Eken ve Mustafa Ateş; Şişli Emniyet Amirliği polisleri Ömer Uğur, İsmet Doğan, Hasan Aşık, Nedim Karagöz ve Taylan Bostancı idi.

1 Mayıs günü Merter'de sokağa çıkan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve diğer TIP'lıların duruşmasına ise 19 Mayıs günü saat 13'te başlandı. Boran'ın mahkemede verdiği ifade şöyleydi:

"İşçi sınıfının ve tüm emekçilerin uluslararası dayanışma, birlik ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı kutlama törenlerinin engellenmesini protesto etmek üzere 1 Mayıs 1979 Salı sabahı saat 10.00 sularında sokağa çıktım. Bu çıkışın kendisi protesto fiilini oluşturuyor, protestoyu dile getiriyordu. Böyle bir protestoda bulunmayı hem bir yurttaşlık görevi, hem de işçi sınıfımızın partisinin genel başkanı olarak, işçi ve emekçilerin demokratik hak ve özgürlüklerini savunma yükümlülüğümün bir görevi saydım.

"Bilindiği gibi, Anayasa tüm yasama, yürütme ve yargı organlarını ve tüm yetkilileri bağlar; tüm yasalar Anayasa hükümlerine uygun olmak zorundadır. Bu hükümler Anayasa'nın uygulamaya geçirilmesinin güvencesi olarak getirilmiştir. Ama diğerkette değerler ki, uygulama güvencesi konusunda yasa koyucu bu hükümlerle yetinmemiştir. Organ ve yetkililerin Anayasa'ya ters düşebilecekleri, veya en azından, onu ihmal edebilecekleri olasılığını göz önünde tutarak, Anayasa'nın dibacesinde Anayasa'yı yurttaşların uyanık bekliliğine emanet etmiştir. Dibece Anayasa metnine dahilidir, onun ayrılmaz bir parçasıdır. Benim 1 Mayıs 1979 günkü protesto hareketim, yurttaş olarak bu uyanık beklilik görevini yerine getirmemin bir ifadesidir.

"Ayrıca, 1 Mayıs dünyaca kabul edilmiş ve uygulanan uluslararası işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günüdür. Ülkemizde de 1 Mayıs kutlamalarının tası ulusal kurtuluş savaşı yıllarına kadar geriye uzanan bir geçmişi vardır. 1976'dan beri bu gelenek yeniden canlandırılmış, 1 Mayıs silahsız ve silahlı yürüyüş ve toplantılarla görkemli biçimde kutlanılmıştır. 1 Mayıs 1977 günü otuzaltı yurttaşın ölümüne neden olan olaylar 1 Mayıs yürüyüşü ve toplantısını yapan kitle tarafından çıkarılmıştır. Bu olaylar konusunda işçi sınıfımız ve ülkenin demokratik güçleri

hükümetten davacı durumundadırlar; koğuşturmanın sürdürülmesini ve katillerin bulunup adalete teslimini hâlâ beklemektedirler.

"1 Mayıs 1977 katliamı işçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin demokratik mücadelesini geriletme, onları yıldırma ve sindirme için paralı profesyonel provokatörlere yaptırılmıştır. Ama işçi ve emekçi kitleler yalınlığa düşmemiş, sinmemiş ve 1978 1 Mayıs'ını yine çok görkemli ve son derece düzenli bir biçimde kutlamıştır. İşçi sınıfı ve emekçi kitleler verdikleri 36 şehit 1 Mayıs gününe ve alanına imzalarını atmışlardır. 1 Mayıs'ı kutlamak, işçi sınıfımızın uzun mücadelesiyle ve kaniyla kazandığı müstesna bir hak olmuştur.

"1 Mayıs 1979'u kutlama ve sokağa çıkma yaşağı yetkiyi kötüye kullanmanın bir örneğidir. Yetkiyi kötüye kullanmanın kuralları vardır. Yetkinin kullanılmasında keyfiliğe yer yoktur. Sıkı yönetimin 1 Mayıs'a ilişkin İstanbul'daki yasakları kabul edilebilir mantıklı gerekçeden yoksundur. Sıkı yönetim yaygın şiddet eylemlerini önlemek üzere ilan edilmiştir. İşçi sınıfının, emekçi kitlelerin ve onların yaptıkları 1 Mayıs törenlerinin ise süregelen şiddet eylemleri ile uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur. Hem 'olay çıkabilir' sözde gerekçesi geçerli idiyse, İzmir'de yapılmasına neden müsaade edilmezdi? Sıkı yönetimin bulunmadığı İzmir'de şiddet olayları çıkmaması önleyici önlemler alınmıyorsa, sıkı yönetimin bulunduğu İstanbul'da haydi haydi alınabilirdi. Esasen Başbakan, sıkı yönetimin demokrasiyi, özgürlüğü hukuk devletini korumak için getirildiğini tekrar tekrar belirtmiştir.

"Buna rağmen 1 Mayıs'ın İstanbul'da kutlanmasına müsaade edilmemiş, bunun nedenini 'olay çıkabilir' gibi sözde gerekçelerin ötesinde aramak gerekir. Emperyalizm ile iş ortaklığı yapan büyük sermaye sınıfı ve gerici, tutucu çevreler işçi sınıfının gücünden ve bu gücün bir göstergesi olan 1 Mayıs kutlamalarının tedirginler; işçi sınıfına kendilerine 'haddini bildirmek' demokratik hak ve özgürlüklerini kısıtlamak istemişlerdir. İstanbul'da konan 1 Mayıs yasakları bu isteğe hizmet etmiştir; işçi, emekçi kitlelerin hak ve özgürlüklerine baskının, saldırının bir ifadesi olmuştur. Bu açıdan da söz konusu yasakları protesto etmek işçi, emekçi halkımıza karşı bir demokratik görevi olmuştur.

"Bu düşünce ve gerekçelerle 1 Mayıs 1979 günü sabahı sokağa çıktım. Askerler yolu mu kestiler. Komutanları yüzbaşılara sokağa çıkmamın nedenini, protestonun anlamını anlattım. 'Protestonuzu bugün değil de bir başka gün yaparsanız olmaz mı?' dedi. Bunun anlamsız olacağını açıkladım. Yüzbaşı, aslında, yazılı ifadesinde kendisinin de itiraz ettiği üzere, 'zaman kazanmak' istiyor, bu amaçla beni lafa tutuyordu. Yüzbaşı hiçbir zaman 'Dağın! Dağın!' ihtarında bulunmadı. Benimle konuştuğunu diğerleri duymadı, hatta büyük bir kısım poliser bile. Bir süre sonra 'Eller yukarı' sonra 'çök!', daha sonra da 'yat!' diye bağırıldılar. Dedikleri itirazsız yapıldı. Polisler cop ve tekmeler ile yerde yatanları dövmeye başladılar, bir yandan da ateş açtılar. Askerler ve komutanları yüzbaşılara hiçbir müdahale etmediler. Dövmeye ve ateş açma karşı koymayı tahrik ediydiler, ama hiç kimse bu tahrike uymadı. Bu sırada beni fark ederek yerden kaldırdılar ve

Boran 1 Mayıs duruşmasında

olay yerinden uzaklaştırarak evime götürdüler. Daha sonra gelip evden alarak bir cipe bindirdiler, Davutpaşa'ya götürdüler."

1 Mayıs'ı yasaklama girişimlerini protesto etmek üzere Merter'de sokağa çıkan TIP Genel Başkanı Boran'la diğer merkez yöneticilerinin, yerel örgüt yöneticilerinin ve TIP üyelerinin duruşmalarında 24 il barosuna kayıtlı 250 avukat görev ülendi. İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'la TIP MYK Üyesi Alp Selek'in sözcülük yaptığı duruşmaya katılan avukatlar, 1 Mayıs günü saansında da kitleleşerek süren 1 Mayıs 1979 mücadelesine, böylece etkin bir biçimde katılmış oldular. Avukatlar, Selimeye'de tutuklu bulunan DİSK yöneticilerinin kötü koşullar altında tutulmasını da protesto eden bir metni ortak imza ile Başbakan'a ve Sıkıyönetim Komutanına gönderdiler.

19 Mayıs günü başlayan duruşmada İstanbul Barosu Başkanı Apaydın özetle şöyle dedi:

"Tutuklama sebepleri 353 sayılı yasanın 71. maddesinde açıklanmıştır. Anılan maddenin D fıkrası devlet ve hükümet nüfuzunu kirar bir nitelik taşımayı öngörmüş bulunmaktadır. Ayrıca sanıkların suçlulukları hakkında güçlü belirtiler bulunması haliyle tutuklama nedeni olarak belirtilmiştir. HERŞEYDEN ÖNCE 1 MAYIS 1979 GÜNÜ MERTER'DE KIRILAN DEVLET VE HÜKÜMET NOFUZU DEĞİL KİŞİLERİN GURURU, DÜR, KİŞİLERE DUYULAN SAYGIDIR.

"Anayasa'nın 30. maddesi tutuklama ile ilgili bazı bağlayıcı kayıtlar içermektedir. Bu maddede tutuklama nedeni olarak devlet ve hükümet nüfuzunun kırılması kavramı yer almıştır. Bir yerde 353 sayılı yasanın 71. maddesinin D fıkrası Anayasa'ya aykırı bir nitelik taşımaktadır, denilebilir. Ancak yargıya, savcılığa ve savunucularıyla tüm hukukcuların yasalarındaki bu nevi aksaklıkları uygulama alanında düzeltmeye çalışmalarını bir görevdir, inancındayız. Tankların henüz dinlenmemiş olması ya da Sıkıyönetim Komutanlığına sarıldığını bildirilen otoritesini korumak amacı müvekkillerimizin tutukluluk hali-

nin devam ettirilmesinin haklı bir gerekçesi olamaz. Herşeyden önce suçlulukları hakkında güçlü belirti bulunması hali olaysızdır söz konusu değildir. Çünkü olayda 171 sayılı yasanın uygulama alanı yoktur.

"1 Mayıs Dünya işçilerinin bayramıdır. Biz de yasaya 'Bahar Bayramı' denilmek suretiyle durum leberize edilmek istenmiştir. Bir yerde bayram yapmak için izin almak ya da beyanname vermek yükümlülüğü söz konusu olamayacağına göre 171 sayılı yasanın da ihlali düşünülmemelidir. Sonuç olarak kutlanma yada kutlanmak istenen bir hakktır. Bu hakkın kullanılmasına, bu bayramın kutlanmasına izin verecek yasa yoktur. Bu düşünce ile hareketle 1402 sayılı yasanın 16. maddesinde olayda uygulanması alanı bulunmadığına inanmaktayız. Bir hakkın yasaklanması, yasal ve hukuki açıdan mümkün olanıyacağına göre Sıkıyönetim Komutanlığı'nın sokağa çıkma yaşağını içeren bildirisi de bu nedenle yasal dayanahtan yoksundur.

"Bu hususu daha açık belirtmek isterim. Dünyada hiçbir ülke tek başına değildir. Her kişi saygıya değerdir. Ancak bir Parti Genel Başkanının saygı duyduğumuz bir eyleminden dolayı özgürlüğünden yoksun kalması demokratik ilkeler açısından da hoş karşılanabilir bir durum değildir. Bütün bu nedenlerle müvekkillerimin tümünün tahliyeleri yolundaki isteme ben de katılmaktayım ve talep etmekteyim."

Apaydın'dan sonra söz alan TIP Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Avukat Alp Selek de özetle şöyle konuştu:

"Uluslararası düzeyde kabul edilen ve ülkemizde de bu gelenek doğrultusunda kutlanan 1 Mayıs işçi bayramı töreninin yasaklanması demokratik bir hakkın kullanılmasını engellemesidir.

"Kanunlarda var olan yetki, ancak gene Anayasa ve kanunlardaki ölçülerin nesnel gerekçelere uygun olarak kullanılmasıyla geçerlilik kazanır. Bu geçerlilik ve gerekliliklere uygun düşmeyen politik tutumlarla, Anayasa'da yer alan temel bir hakkın özüne dokunulması ilke-

sinin ihlali, hukuk adına kabul etmeye olanak yoktur.

"Önemli olan, bir hakkın kağıt üzerinde var olması değil, bu hakkın fiilen kullanılabilir olmasıdır. Oysa, 1 Mayıs ta anayasal demokratik bir hakkın kullanılmasını iktidarın tamamen politik bir kararı ile engellenmiştir.

"1977 1 Mayıs'ında katledilen 36 yurttaşımızın katilleri ve olayın sorumluları hâlâ ortaya çıkarılmamışken bu yıl, Anayasa ve demokratik hakların bir parçası olan 1 Mayıs kutlanışının yasaklanması;

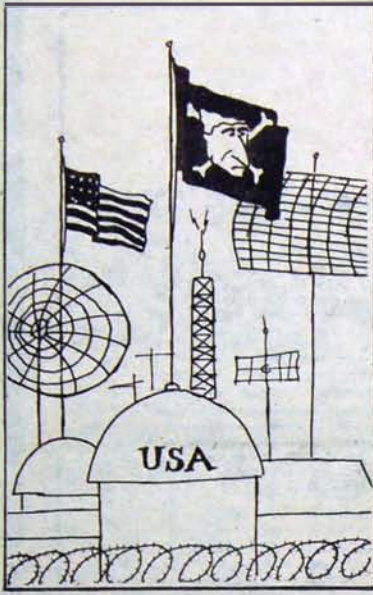
"İstanbul halkının 29 saat süreyle özgürlüklerinden yoksun kılınması, 1 Mayıs kutlaması için haftalarca önceden kiralanan salonların kapatılıp, toplantıların iptal edilmesi;

"Uyanık bekliliğine Anayasa'nın emanet edildiği yurttaşlar olarak kabul edilemez.

"İşte 1 Mayıs 1979 günü yuku bulan olaylardaki kastı, belirttiğimiz bu hukuk ve yasa dışı tutumu protesto etmek dışında nitelendiremeyiz."

20 Mayıs günü yapılan duruşmanın ikinci oturumunda, olay yerinde bulunan bazı güvenlik görevlileri tarafından imzalanan, ama tümünün, "biz sonradan imzaladık, tümünü bilmiyoruz" dediği tutanak okundu. Bu düzmece tutanak, Merter'de yürüyüş geçiren grubun güvenlik kuvvetlerine karşı fiili olarak saldırdığı, taş attığı ve bağırarak hakarette bulunduğu, daha sonra grup arasında kaçmaya teşebbüs eden bazılarının diğerlerini ezdiyi yalanı ortaya atılıyordu. Yüzbaşı Turgut Mumcuoğlu, Başçavuş Bayram Karakaş, Komiser Ali Kalenderoğlu, toplum polisi İsmail Dalaloğlu, polis memurları İsmet Ar, Cengiz Karagedik, Kemal Ömez, Hasan Şencan, Salih Kılıç, İlyas Ateş, Muzaffer Tunç, Ömer Yarımbıyık, bekçiler Necdet Peylivan ve Osman Karan tarafından imzalanan düzmece tutanağa duruşma arasında sahip çıkan kimse olmadı.

1 Mayıs duruşmasıyla birlikte, 1 Mayıs yasaklamalarına kalkışan güçler ve onların piyonları'nın maskeleri bir kere daha düşürülmüştür. Sanık sandalyesinde olanlar, 1 Mayıs'ı yasaklamayı unvanlarla onların işaretiyle 1 Mayıs terörünü uygulayanlardır. Hepinden hesap sorulacaktır.

EKONOMİ

HABERLER

ADANA VE İSTANBUL İLLERİ FİYAT ARTIŞLARINDA BAŞI ÇEKİYOR

DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTUSU tarafından düzenlenen 11 il'e ait Tüketici Fiyat Endeksleri'ne göre, son zamların, en fazla Adana ve İstanbul illerini etkilediği belirlendi. Adana'da Nisan ayı içinde, fiyatlar yüzde 12,3 oranında artarken, İstanbul'da bu oran yüzde 10,7 oldu. Mart ayında, her iki ilde tüketici fiyatlarında görülen aylık artış oranları yüzde 5,0 ve yüzde 4,1 idi. Adana ve İstanbul'da, 1978 yılının Nisan ayında kaydedilen artışlar ise sırasıyla yüzde 0,5 ve yüzde 3,1 düzeyindeydi.

HAM PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİNE ÖDENEN DÖVİZ TUTARI 496 MİLYON DOLAR

HAM PETROL ve petrol ürünleri için ödenen döviz tutarının, toplam döviz ödemeleri içindeki payı yüzde 40'a ulaştı. 1979 yılının ilk 3,5 aylık döneminde, ham petrol ve petrol ürünleri dışı için 496 milyon dolar ödendi. Petrol ve ürünleri dışı için döviz kullanımı, özellikle Nisan ayından sonra artış kaydetti. Yılbaşıdan 26 Mart tarihine dek ham petrol ve ürün ithalatı için toplam ödemeler 283 milyon dolar düzeyindeyken, 26 Mart - 16 Mayıs arasında 213 milyon dolar oldu. Böylece, yılın ilk üç aylık döneminde günde ortalama 3,3 milyon dolarlık döviz ödenirken, bu tutar Nisan ayından itibaren günde 4,2 milyon dolar'a çıktı....

YABANCI SERMAYEDEN YARAR NASIL SAĞLANIR?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ Bakanlığında, 6224 sayılı Yabancı Sermaye Yasası'na ve ilgili Yönetmelikte yapılacak değişiklikler konusunda ortaya yeni bir görüş attı. Bakanlık, yurda gelecek her yabancı sermaye girişinin, amaçlarına göre ilgili bakanlıklara izlenmesini istiyor. Gerekeceği kadar da, bu uygulamayla yabancı sermayenin daha kolay izlenebileceği ve yatırımlarda yabancı sermayeden daha yoğun bir yarar sağlanabileceğini öne sürüyor.

Buna karşılık, DPT tarafından son şekline getirilen yeni düzenleme, ilkeye gelecek yabancı sermayenin Ticaret Bakanlığı ve DPT'ce incelenmesini ve bu konudaki son karar organının Yüksek Planlama Kurulu'nun olmasını öngörüyor.

IMF'nin yeşil ışığı için üsler pazarlığı

Mayıs ayının ilk günlerinde önce Charles Woodward başkanlığındaki IMF heyetinin, ardından da Uluslararası Para Fonu Avrupa Masası Direktörü Leslie A. Whitome'un Türkiye'yi ziyaretleri ile yoğunlaşan trafik, geçtiğimiz hafta içinde yeniden durgunlaştı. IMF'cilerin Maliye Bakanlığı ve diğer hükümet yetkilileriyle yaptıkları görüşmeler sonunda kamuoyuna yapılan açıklamada aynen şöyle deniliyordu:

"İki haftadan beri Uluslararası Para Fonu ile yapılan görüşmeler bugün (16 Mayıs 1979) sona ermiştir. Görüşmeler tümüyle olumlu ve yapıcı geçmiştir. Askıda bulunan bazı sorunlar çözümlenmiş ve Uluslararası Para Fonu ile Türkiye arasındaki ilişkilerin geleceği konusunda genel bir anlaşmaya varılmıştır."

Maliye Bakanlığı'na yapılan bu açıklamada sözü edilen "Genel anlaşma" ifadesi, genel olarak iyimser bir hava yaratma amacını taşıyordu. Ancak, Bakanlık tarafından açıklanan metin ile Fon yetkililerinden Whitome ve Woodward ile birlikte üzerinde anlaşmaya varılan açıklama metni arasında bir hayli fark vardı. Şöyle deniyordu metinde:

"Türk yetkilileri ve Uluslararası Para Fonu arasındaki cesaret verici ve yapıcı görüşmeler, son iki hafta da sürmüştür. Askıdaki bazı sorunlar çözümlenmiş ve Türkiye ile Fon arasındaki ilişkilerin geleceği konusunda görüş birliği sağlanmıştır."

İki metin arasındaki farklılık Maliye Bakanlığının yurt dışındaki görüşmeleri nasıl yürüttüğü yolunda kuşku yaratırken, Washington'a dönen IMF heyetinin hiçbir açıklamada bulunmaması da hükümet çevrelerini bir hayli tedirgin ediyordu. Ankara ile Washington arasında yapılan bir dizi telefon ve telex görüşmesinin ardından, Fon'dan Türkiye'ye, konuya ilişkin olarak şu açıklama geliyordu:

"Türkiye - IMF ilişkileri konusunda Ankara'da yapılan açıklamayı, Washington'da yinelemek için bu gün geçmiştir. Bu durumda burada bir açıklama yapılması pek yararlı görülmemiştir. Fon Enformasyon Bürosu derhal Birleşik Amerika ve Avrupa'da önemli basın mensuplarıyla ilişki kurarak, Türkiye ile Fon arasındaki görüşmelerin devam ettiğini ve yakın gelecekte yeni bir bağlantı kurulacağı konusunda kendilerini bilgilerecektir."

Kısacası, Uluslararası Para Fonu, görüşmelerin sonuçları konusunda "Net" bir açıklama yapmaktan kaçınıyor. Bol çeşitli finans kuruluşlarının, Türkiye'ye yardım konusunu ele alacakları 30 Mayıs toplantısını bekleyeceğini, kulağını ensesinden göstererek, ifade ediyordu.

Türkiye'ye sağlanacak yardım konusunda, Federal Almanya Başbakanı adına temaslara yapan Walter Kiep'de, Türkiye ile Fon arasındaki görüşmelere, Paris'te yapılacak toplantı sonuna kadar ara verildiğini belirtiyordu.

Bu arada istendiği görevi tamamlayan Kiep'in, Türkiye üzerine hazırladığı raporu Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt'e sunduğu öğrenildi. ANKA Ajansı kaynaklı bir habere göre, Kiep'in Belçika, İngiltere, Japonya, Kanada ve Birleşik Amerika'yı kapsayan son gezisindeki izlenimlerini içeren bu raporda, Türkiye'ye yardım için önemli tutarda bir kaynağın bir araya getirilme olasılığının doğduğu, ancak bu kaynağın kullanılır hale dönüştürülmesi için Türkiye'nin siyasal ve askeri konulardaki "kati" tutumunu yumuşatması gerektiği üzerinde duruluyordu.

Kiep'in gezileri sırasında görüşüldüğü yetkililer, kısa bir durgunluk dönemine giren ekonomik konulardaki görüşmelere karşılık, politik ve askeri alanlardaki ikili temasları yoğunlaşacağına dair önemli ipuçları vermektedir.

Onaltı aydır Ecevit hükümeti ve uluslararası finansman

kuruluşları "tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan çıkar" tartışmasını sürdürmektedirler. Bu nedenle, 30 Mayıs'ta Paris'te yapılacak olan toplantı, hangisinin ödüne vermeye yanaşacağını aydınlatma kavuşturma açısından önem taşımaktadır.

IMF Heyetleri'nin Mayıs ziyaretlerinde, eski reçetelere eklenen yeni bazı maddeler üzerinde görüşmeler sürdürülmüştür.

Türkiye'nin kur politikasında köklü bir değişiklik isteyen IMF, bu kez de "paralel piyasa" uygulamasını öngörü-yordu. Türk Lirası'nın dış değerinin "serbest" piyasada belirlenmesi anlamına gelen bu uygulama "Ekonomiyi Güçlendirme Programı" çerçevesinde Maliye Bakanlığı tarafından önerilmesine karşın kabul edilmemiştir.

Uluslararası Para Fonu tarafından Türkiye'ye önerilen "paralel piyasa" Arjantin ve Brezilya'da halen uygulanmaktadır. Bu arada, İsrail'in de bir süre bu yönde bir uygulama yaptığı, ancak dış açığının olağanüstü boyutlarda artması sonucu uygulamadan vazgeçerek parasını bir sepete bağladığı bildirilmektedir.

Gözlemciler, kurların serbest piyasada belirlendiği "paralel piyasa" uygulamasında, gelişme yolundaki ülkelerin dış açığının büyük boyutlarda arttığını ve dış açığının karşılanması için ekonomik ödünlere yetinilmeyip siyasi ödünlere vermek zorunda kaldığını kaydetmektedirler. Bu arada, kurların piyasada sürekli gerileme yönünde değişmesinin "paralel piyasa" uygulamasında kaçınılmaz olduğu dikkat çeken gözlemciler, böyle bir kur politikasının benimsenmesi halinde, uzun dönemli yatırım projelerinin uygulanmasını olanak kalmayacağını, Merkez Bankası ve Devlet Planlama Teşkilatı gibi kurumların fiilen işlerliklerini yitireceklerini belirtmektedirler.

IMF'nin "parasal piyasa" olmazsa, Türk lirası'nın dalgalanmaya bırakılması yolundaki önerisi Türkiye tarafından reddedilmiştir. Bu nedenle, resmi bir açıklama yapılmakla birlikte, Fon'un, halen uygulanmakta olan "primli kur"'u yaygınlaştırarak yeni bir düzenlemeye gidilmesini kabul etmek eğilimine girdiği bildirilmektedir.

1 Mayıs'ların nasıl kutlanacağı egemen sınıflarla tartışılmaz

DISK Yürütme kurulu üyelerinin 21 Mayıs günü yapılan duruşmalarında tutuklularının kaldırılmasından sonra yapılan DISK Genel Yönetim Kurulu toplantısında, bir açış konuşması yapan Genel Başkan Abdullah Baştürk, 1 Mayıs ve sonrasında gelişmelerin değerlendirilmesini yaptı. Baştürk, konuşmasında özete aşağıdaki görüşlere yer verdi:

"Değişik boyutlarda yaşanan 1 Mayıs 1979'dan sonra bir araya gelmiş bulunuyoruz. 28 Nisan'da gözaltına alınmamızdan sonra da DISK'in mücadelesinin durmaksızın, kesintisiz devam etmesinde payı olan tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim. 1 Mayıs 1979, işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ların mücadelecilerimize uygun olarak yaşanmıştır."

"DISK'in 1 Mayıs 1979'u 1 Mayıs Alanı'nda kutlama için gösterdiği kararlılık, DISK ile emekçi halkımız ve tüm demokrasi güçleri arasındaki ilişkileri daha da pekiştirmiştir. İşçi sınıfımız ve emekçi halkımızın bilinçli ve örgütlü kesimleri, DISK'in kararlılığı karşısında faşizme, emperyalizme ve her türden gericiğe karşı varolan ekonomik ve demokratik haklarını korumak, geliştirmek için, DISK'in etrafında bir demokrasi duvarı oluşturmuşlardır."

"İşçi sınıfının uluslararası dayanışması, ülkemiz ve dünya demokrasi güçlerinin aktif desteği, 1 Mayıs 1979 öncesi ve sonrasında sonuna kadar DISK'in yanında olmuştur..."

"1 Mayıs 1979, işçi sınıfını burjuvazinin kuyruğuna takmaya çalışanlar, lazet ile sözde sınıf mücadelesi yapmaya kalkışanlar, işçi sınıfının devrimci sendikacılığını kendi dar grup çıkarlarına feda edenleri açığa çıkarmıştır. 1 Mayıs'ların mücadeleciler özüne egemen sınıflarla uzlaşarak boğaltılarla birlik ve dayanışma gününde işçi sınıfını bölünmüş göstermeğe

çalışanlar işçi sınıfımız, emekçi halkımız ve tüm demokrasi güçleri önünde hesap verecektir.

"İşçi sınıfı 1 Mayıs'ların nerede ve nasıl kutlanacağına egemen sınıflarla tartışmaz. 1 Mayıs'ların kutlanıp kutlanamayacağı artık tartışılmayacaktır. Koşullar ne olursa olsun, 1 Mayıslar, devrimci geleceğine, devrimci özüne uygun bir biçimde her yıl kutlanacaktır."

Abdullah Baştürk daha sonra, içinde bulunulan ekonomik bunalım ve bu bunalım ortamında büyük burjuvazinin CHP ağırlıklı hükümeti yanına çekme çabasından söz ederek, konuşmasını şöyle sürdürmüştü:

"Egemen güçler CHP ağırlıklı iktidarı tam anlamıyla teslim almak istemektedirler. Bu nedenle, CHP ağırlıklı iktidarı uzun zamandır devam eden tüm demokrasi güçlerine yönelik yanlış ve tutarsız politikasını kullandı, değerlendirmeye istemiyordur."

"İşadamları ile içli dışlı olan CHP ağırlıklı iktidar, bu olumsuz koşullarda Başbakan'ın deyişleriyle işadamların hançerini sırtında duyurmuştur. Bu, işadamlarına bir hançer boyu yalan politikaya izlemenin kaçınılmaz sonucudur. İktidarı döneminde, sırtını işadamlarına yakın tutan CHP'nin bundan şikayet etmeye hakkı yoktur. 1 Mayıs 1979 bu konuda da CHP açısından bir ayraç olmuştur."

"Böylece koşullarda iktidarındaki demokrasi güçlerine karşı sağa da sola da karşıyım: tutumunu sonuna kadar değerlendiren faşist güçler, saldırlarını, cinayetlerini arttırmışlardır."

Abdullah Baştürk, içinde yaşadığımız bu önemli günlerde tüm demokrasi güçlerinin eylem ve güç birliğinin sonuk ilkel temelinde gerçekleştirilmesi yolunda adımlar atılması gerektiğini işaret ederek konuşmasını tamamlamıştır.

"Bugün çok güzel, yarın daha güzel olacak..."

GEZİ İZ' ENİMLERİ

Yazan
VARLIK ÖZMENEK

İŞTE SSCB

Emek kahramanlarının süslediği Tiflis'te bir cadde

Sanayide ulaşılan dev boyutlar. Bilim ve teknikte durmamacasına kaydedilen baş döndürücü hız ve gelişmeler. Uzayın fethi ve bu alanda insan aklını zorlayan teknik yenilikler...

Kapitalist propaganda araçları insanlığın ulaştığı bu çerçeveyi yorumlarken, ekmeği zıklam edercesine eklerler.

"Evet ama insanlar niçin mutsuz? Acaba insanlık mutsuz sonunu hazırlamaktan gizli bir zevk mi duyuyor?..."

Bunun gibi bir yağın zirva... Bu ipe sapa gelmez propaganda bulutlarının, kapitalist dünyanın günlük yaşama film, radyo, televizyon, kitap, dergi, gazete ve akla gelebilecek her türlü araçla saçtığı radyasyonları, etkisini ülkemizde de fazlaca duyurduğu için biliyoruz.

Peki insanlığın ulaştığı bu çerçeveye sosyalist topluma ne getiriyor? Onu nasıl ve ne yönde etkiliyor?

Sovyetler Birliğine yaptığımız iki haftalık gezi boyunca, bu soruların çok değişik, çok azak, çok çarpıcı biçimlerde yanıtlanmışına tanık olduk.

Tiflis ve yöresinde yaptığımız geziler sırasında bize tercümanlık yaparak eşlik eden Guram Abhazava, mutluluğun Napolyonca ifade edilğine aynen şöyle yanıt veriyordu:

"Napolyon belki büyük bir adam, büyük bir asker. Ama hak-sız bir adam. Demiş ki, insanın dostu yoktur, mutluluğunu paylaşmak isteyenler vardır. Bana kalırsa, bu söz çok haklıdır, çok yanlıştır..."

Seydişehir Alüminyum tesislerinin kuruluşunda iki yıl Türkiye'de bulunan Guram'ın yaşamı düşünce ve duyguları, mutluluğun Napolyonca yorumuna karşı çıkıyordu:

"Nasıl olur insanın dostu yoktur? İnsanın dostu çoktur, çok olmalıdır. Dünyada da öyledir. Bütün halklar dosttur..." di-yordu.

İkinci tercümanımız Levan da sevecenlik dolu kızgınlığıyla ekli-yordu:

"Nasıl insanın dostu olmaz? Öyle bir rüya görmeyeyim ki, orada dostların olmasın..."
Levan da, İskenderun Demir-Çelik tesislerinin kuruluşu sırasında Türkiye'de bulunmuştu ve bunları söyledikten sonra güler-ek ve hoş tonlamalar yaparak Türki-ye'de öğrendiği şarkıları mırıldan-ıyordu:

"İkimiz bir fidanın güller açan dalıyız. Sen benimle, ben seninle, bu hayatı yaşayalımız..."

Demir-çelik, petrol, dev bina-lar, araştırma enstitüleri, trenler, uçaklar, fabrikalar, traktör ve tarlalar, nehirler, göller ve uzaya merdiven dayamalar, sosyalist toplumun sırtına niçin ağır bir küfe gibi çökmüyor?

Tam tersine şu şarkıyı söyle-yiyor:

"Bugün çok güzel, yarın da-ha güzel olacak!..."

Nasıl açıklarsınız bu çokku-yu? Nasıl açıklarsınız ancak bir ekmeğin kabuğu gibi gevrek bu keyfi?

Tiflis şehrinin girişinde yazılı şu heybetli panoyu okuyarak belki:

"Şehrimizde plan hedefle-rinde geri kalmış fabrika olma-sın!..."

Plan hedeflerinin aşıldığını söylüyorlar. 10'ncu Beş Yıllık Planın süresi doluyor. Ve Stalin' in doğduğu Gori kentine gider-ken yolda bir tepede şu yazı okunuyor:

"10. Beş Yıllık Planın son-unda 100 bin ton meyva..."

Fabrikalarda, tarlalarda, üre-timde yararlılık, yaratıcılık gös-terenler "Emek Kahramanı" se-çiliyorlar. Tiflis'in ana caddesin-de gezinirken belirli aralıklarla panolarda bazı portreler görürse-niz şaşırmayın, onlar emek kah-ramanlardır... Panolardaki fotoğraflar zaman zaman değiş-iyor. Panolara yeni emek kahra-manlarının fotoğrafları konuyor.

Ve bu arada Tiflis'ten Gürcis-tan'ın eski başkenti Mtsheta'ya giderken otomobilimizde CHP Kocaeli Senatörü Abdullah Köse-oğlu ile Guram Abhazava arasın-da şu konuşma geçiyor.

"İşçi günde kaç saat çalış-ıyor?"

"7 saat."

"Haftada?"

"Beş gün."

"Yıllık izni ne kadar?"

"30'la 60 gün arasında de-ği-şir."

"Çalışmak zorunlu mu?"

"Hayır, hak!"

"Anlatmadım, insan ister-se, işi bırakamaz mı?"

"İşsizlik onun hakkı değil."

"Hayır öyle değil, yani bir insan dedi ki, ben işi bırakıyo-rum, bundan sonra çalışmıyo-

rum, devlet ona sormaz mı?..."
Guram anlamakta bir hayli müşkülât çektiği bu soruyu yan hayret yan şaşkınlıkla şöyle yan-ıtıyor sonra:

"Devletten önce, ona ailesi sorar. Adam, sen niçin çalışmı-yorsun demez mi?.. Bana kalırsa öyle der..."

İşsizlik g'bi kavramı Sovyet insanına anlatmakta bir hayli güçlük çekeriz. Hani öcülü-böcülü masallar vardır ya, hani anlatırken "bir dudağı yerde, bir dudağı göktemiş" diye bir dev çizersiniz ya, işte öyle bir şey.

Aynı zorluğu, sınıfı toplumu anlatırken de çekebilirsiniz. Fabrikalar, madenler, tarlalar tek bir şahsa veya aileye ait olabilir, derken de ona kolay kolay anla-tamazsınız bunu.

Örneğin gene bir otomobil yolculuğunda tanık olduğumuz şöyle bir konuşmayı ileteyim:

"Bu fabrika kimin?..."

"Bizim, yani toplumun."

"Devletin desene..."

İşte o zaman yanıt sahibinin bir açıklaması:

"Ama efendim, devlet diye bir insan yok ki..."

Ve o insan, sağlık hizmetleri-nin ticaret konusu oluşunu da anlayamıyor. Aylık ücretin ev ki-rasına gidebileceğini de anlaya-mıyor. Fiyatların her gün artışı-nı, aynı malın aynı kentte üç-beş değişik fiyata satılabileceği-ni de aklı almıyor.

Sovyet halkı, işçi, kolhozcu köylü ve fikir emekçisinden oluşuyor. Kol emeğiyle kafa emeği arasındaki nitel ve nicel fark gi-derek kapanıyor. Bu söylendiği, yazıldığı kadar kolay bir iş değil elbette. Bu hedefin gerçekleştiril-mesi için bugüne kadar sağlanan ba-şarıların üzerine gelecek plan dö-neminde büyük önem atfedill-iyor.

Sovyet insanı yalın, açık, kompleksiz. Olanı, olduğu gibi söylemekte hiç güçlük çekmi-yor.

Leningrad'da günde 100 bin ayakkabı üreten bir fabrikanın önünden geçerken, tercümanımız Lilia,

"Ama ayakkabılarınız pek kaliteli değil" dediğinde,

"Evet" dedi, "Bugüne kadar kantiteye önem verdik, önümüz-deki plan döneminde kaliteli ayakkabı yapacağız."

"22. Asırda mı?"

"Hayır, pek yakında..."

Ve 24 yaşlarındaki Fransız filolojisi mezunu güzel Lilia bun-ları söylerken yüzüne baktım, yü-zünde ne bir sinirlilik, ne bir go-cunma, ne de övünme izi vardı. O inandı, güvendiği bir şeyi söylüyordu yalnızca... Günde 1 milyon şişe süt dağıtılan 4 mil-yon nüfuslu Leningrad'da yaşı-yan Lilia, bunu da, süt fabri-kasının önünde geçtiğimiz için söylüyordu...

Sovyetler Birliği'nde proteine dayalı besin maddeleri çok tüketiliyor. Et, süt, yağ, balık, peynir ve bunlara bağlı yemekler...

Örneğin Gürcistan'da Kaheti bölgesi halkı haşlanmış eti çok sevmekle ünlü. Bu konuda bir de öykü var.

Bu bölgede adamın birinin oğlu olmuş, çocuk konuşmuyor. İki yaş, üç yaş derken, beş yaş, on yaş, çocuk konuşmuyor. Ana

baba umudu kesmiş artık. Çocuk 11 yaşına gelmiş, bir gün önüne haslanmış et getirmişler, çocuk bir iki parça tattıktan sonra:

"Hani bunun tuzu" diye sormuş.

Ana, baba sevinç içinde, koş-muşlar mutfağa tuz getirmişler. Ana:

"A'benim evladım" demiş, "madem konuşuyordun da bugü-ne kadar niçin sustun?"

Çocuk bir yandan haşlanmış ete tuz ekerken, bir yandan da konuşmuş:

"N'apayım, bugüne kadar etin yanında tuz getiriyordu-nuz..."

Nasrettin Hoca'nın çok tanı-nıp, çok sevildiği Gürcistan da bir misafirlikte karşılıklı halk öy-küleri anlatılırken ozan yani olan CHP Kars Senatörü Muzaffer Şa-miloğlu, ülkelerimizin kardeşliği şerefine kadeh kaldırmıyor ve he-men oracıkta yazdığı şu dizele-ri okuyordu:

"Herkesin öğlendiği, doydu-ğu diyardıyız.

Anlatılanlar başka, bilmi-yorum nerdeyiz?

Öyle şeyler geçti ki aklım-dan bir kaç günde,

Demek ki bizler hep oldu-ğumuz yerdeyiz..."

Emeğin güçlenmesi için

Avrupa Komünist partilerinin 10 Haziran seçimlerindeki sloganı: **Halklar Avrupası**

10 Haziran'da yapılacak olan Avrupa Parlamentosu seçimlerine, geçen yazlarda da belirttiğimiz gibi, komünist partiler hariç tüm siyasal çizgiler, ortak programlarla ve ortak isimlerle katılmaktadırlar. Avrupa'lılık imajı kafalarda tam yerleşsin diye, "Avrupa partileri" dahi oluşturulmuştur. Örneğin, hristiyan demokratlar, kıta çapında bir "Avrupa Halk Partisi", Liberal ve demokrat partiler ise, bir "AET Federasyonu" oluşturmuşlardır. Sosyalist Enternasyonal'de esasen bir araya gelmiş bulunan sosyal demokrat partiler ise, "Ortak Çağrı" ile Avrupa seçmenlerinin karşısına çıkmaktadırlar.

Avrupa insanını "Avrupa vatandaşı", "Avrupa seçmeni" olmağa alıştırmak, beyinleri "Avrupa'lılaştırma" yolunda yitirmek için yitmiş olan beri kıta çapında panolarla, afişlerle, radyo ve televizyon programlarıyla, gazete manşetleriyle, film gösterileriyle, hatta hatıra eşyaları dağıtımıyla yürütülen kampanyanın yerini, seçimlere bir ay kala, çeşitli siyasal çizgilerin propaganda afişleri, seçim konuşmaları almağa başlamıştır.

Müstakbel "Avrupa Devleti"nin ulusal marşı ilan edilen Beethoven'in 9. Senfonisi'nin ünlü koro kısmı, artık radyo ve televizyon programlarında "Avrupa seçim kampanyası"nın simgesi olarak çalınmakta, bunu "Avrupaüstü" kesilmiş burjuva politikacılarının "Avrupa cenneti" vaadleriyle dolu nutukları izlemektedir.

Artık dev panolarda, Avrupa'nın E'sinin içinden yeniden havalanmağa çalışan renkli güvercinin yerini, kaşarlanmış burjuva politikacılarının fotoğrafları, isimleri kaplamaktadır.

Örneğin, AET Merkezi'ne açılan sokakların duvarlarını kaplayan panolarda Avrupa siyasal bütünleşmesinin bir numaralı tezgahtarı eski Belçika Başbakanı Tindemans'ın adı, sadece başkanı bulunduğu Hristiyan Halk Partisi (CVP)'nin adayı olarak değil, aynı zamanda Avrupa Halk Partisi (EVP)'nin adayı olarak reklamı edilmektedir.

Renkli televizyon programları, çok uluslu Avrupa halkına artık sadece çok uluslu şirketlerin tüketim mallarını değil, aynı zamanda bu şirketlerin "uluslarüstü" adaylarını satmağa çalışmaktadırlar.

Sosyalist Enternasyonal'in şefi ve Alman Sosyal Demokrat Partisi lideri Willy Brandt, sendika liderlerinin isimleriyle süslediği listesiyle, Avrupa Parlamentosu'ndaki 81 sandalyelik FAC kontenjanında aslanpayını kapmak için tüm olanaklarını seferber etmiştir.

Ama bütün entegrasyon iddialarına rağmen, burjuva partileri ve politikacılarının aralarındaki çelişkiler, bu seçim kampanyasında da kendini göstermekte gecikmemiştir. Örneğin, Fransa'da aynı iktidar çoğunluğuna elebaşlarından olan bir Jacques Chirac ile bir Simone Weil birbirine girebilmektedir.

Örneğin, Britanya'nın Ortak Pazar'a girmesine ilke olarak karşı bulunan Britanya İşçi Partisi, azılı sözcü Mrs. Thatcher'in seçim zaferinden sonra, daha bir anti-Pazar'cı tavra sürükleneceği, pişmiş aşa su katacağı benzermektedir.

Ancak bu çelişkiler ne kadar sınırsız sınırsız, 10 Haziran'da Avrupa insanı sandık başına gidecek, düşük bir katılma oranıyla da olsa, supranasyonal (uluslarüstü) Avrupa Parlamentosu'nu seçecektir.

KOMÜNİST PARTİLERİN TUTUMU

Burjuva partilerinin ve sosyal-demokrat partilerin Avrupa seçimlerine ortak programlarla, ortak patentlerle girmelerine karşılık, Avrupa emekçilerinin gerçek temsilcileri olan işçi sınıfı partileri bu seçimlere kendi ulusal programlarıyla,

Avrupa, Avrupa'lı işçi ve emekçilerindir.

la, kendi işlerini altında katılmaktadırlar.

Dokuz Avrupa Topluluğu üyesi ülkenin komünist partileri, Avrupa Parlamentosu seçimleri konusunda görüş alışverişinde bulunmak üzere birkaç kez bir araya gelmişlerdir. 1978 Haziran ayında Lüksemburg'ta başlayan bu yolda ki çalışmalar, 1978 Eylül'ünde Brüksel'de yapılan toplantıda sonuçlandırılmıştır. Tüm AET ülkelerinden toplam 2 milyon üyeyi temsil eden komünist partileri Avrupa seçimlerinde ortak kampanya yürütülmesi yerine, her bir partinin kendi ülkesinin özgül koşullarına uygun kampanya yürütmesi görüşünü benimsemişlerdir.

Son toplantıyı yöneten Belçika Komünist Partisi Başkanı Louis Van Geyt, bunun bir handikap olmadığını, zira diğer siyasal partilerin de, bütün "Avrupa çapında birleşme" iddialarına rağmen, sonunda kendi ülkelerinin ulusal koşulları temeli üzerinde kampanya yürütmek zorunda kalacaklarını vurgulamıştır.

Komünist partilerinin ulusal düzeyde kampanya yürütme kararı vermelerinde, genel olarak AET, kapitalist entegrasyon, AET kurumları ve özel olarak Avrupa Parlamentosu ve bu parlamento için yapılacak tek dereceli genel seçimler konusunda aralarında belli görüş farklılıkları bulunması da rol oynamıştır. Örneğin İtalyan Komünist Partisi Avrupa Parlamentosu'nun, Emek Avrupası'nın yaratılmasında araç olarak kullanılabileceği görüşünü benimserken, İrlanda Komünist Partisi, seçimlerin tamamen boykot edilmesi savını öne sürmüştür. Yine İtalyan Komünist Partisi ülkesinin AET içinde yer almasına karşı çıkmazken, hattâ Yunanistan, İspanya ve Portekiz'in de AET'ye katılmaları görüşünü savunurken, Britanya Komünist Partisi "AET'den topyekun çekilme" isteğinde ısrar etmiştir.

Bu farklılıklara rağmen, dokuz komünist partisi de, büyük tekellerin ve çok uluslu firmaların çıkarlarını değil, emekçi halkın çıkarlarını koruyacak barışçıl, demokratik bir Avrupa kurulması yolunda çalışmak ve "Halklar Avrupası" sloganını kullanmakta birleşmekte dirler.

Nitekim bu istem, Brüksel toplantısının hemen ardından, 6 Ekim 1978'de Paris'te bir araya gelen Fransız ve İtalyan Komünist Partileri genel sekreterleri tarafından açıkça dile getirilmiştir.

Avrupa Parlamentosu seçimlerinde büyük kitle desteğine sahip bulunan ve 410 sandalyeli uluslarüstü organında güçlü şekilde temsil edilmeleri beklenen iki komünist partisinin genel sekreterleri, yayınladıkları ortak bildiriye, her iki partinin stratejisinin özünde "demokrasi ve çoğulculuk esası üzerine kurulmuş bir sosyalizme doğru demokratik yoldan ilerleme" teriminin bulunduğunu belirttikten sonra Avrupa Parlamentosu seçimleri konusundaki tutumlarını şöyle açıklamışlardır:

"Avrupa Parlamentosu'na doğrudan oyla seçim hazırlıklı olan toplantımızda özel bir dikkatle ele alınmıştır. İtalyan ve Fransız komünistleri, partilerinin kendi siyasetlerini geliştirdikleri koşulların değişikliğini ve Avrupa Topluluğu'na ilişkin siyasetin belli yanları üzerindeki pozisyonlarının farklılığını da göz önünde tutarak, gerek her iki ülkede, gerekse Avrupa düzeyinde bulunmanın yarattığı büyük sorunlara olumlu çözümler getirebilecek demokratik ve ilerici yönelişleri değerlendirmek için, mücadelenin bu önemli anında danışmada bulunmayı gerekli görmüşlerdir. Her iki partinin de mücadelesi, herşeyden önce şimdiden altı milyonu aşkın emekçiyi vuran işsizliğe, sosyal adaletsizliğe, kapitalist toplumun bozukluklarına karşıdır. Bu, sosyal ilerleme ve yaşam düzeyinin yükseltilmesi için, yeni bir ekonomik atılım için demokrasi için, özgürlükler ve insan hakları için, Avrupa kurumlarının demokratikleştirilmesi için mücadeledir. Emekçilerin ihtiyaçlarını ve ulusal çıkarları savunmak için, bir Halklar Avrupası kurmak için, detant'ın ve silahsızlanma yolunda somut önlemler alınmasının önündeki zorlukları yenebilecek için, yönetime halkın daha büyük çapta katılması esastır. Bu amaçla, her iki parti, ortak inisiyatiflerle bulunma hususunda anlaşmışlardır."

10 Haziran Avrupa Parlamentosu seçimlerinde, Avrupa komünist hareketinin ana mücadele hedefleri de, partiler arasında belli görüş farklılıklarına rağmen, iki büyük komünist partisinin üzerinde anlaşılabilir mücadele hedeflerine yakın olacaktır.

Kuşkusuz, dokuz ülkenin komünist partileri, kendi ülkelerinin ulusal özelliklerine göre somut sorunlarda farklı çözümler önercekler, farklı seçimtaktikleri uygulayacaklardır. Bunda, komünist partilerinden her birinin, 410 üyeli Avrupa Parlamentosu'nda temsil edilme şansına sahip olup olmamaları da rol oynayacaktır.

Örneğin Fransız, İtalyan komünistleri her halükârda Avrupa Parlamentosu'nda temsil edilecekleri için, soruna pratik açıdan yaklaşımları farklıdır. Çünkü bu uluslarüstü organda kaçınılmaz olarak komünist hareketi temsil etme, mihtasyonallerin temsilcilerine ve sosyal demokrat reformculara karşı mücadele etme sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar.

Kapitalist Avrupa ülkeleri komünist partilerinin Avrupa Parlamentosu seçimleri karşısında görüşlerini ve tavırlarını olabildiğince açıklığa kavuşturabilmek için, İngiliz Komünist Partisi'nin organlarından "Eurored'den derlediğimiz bir Diziyi Yürütiş okurlarına sunmakta yarar görüyoruz. (*)

Bu dizide öncelikle Fransız Komünist Partisi ve İtalyan Komünist Partisi'nin Avrupa seçimlerine ilişkin görüşleri yayınlanacak, bunları diğer altı AET üyesi ülkenin komünist partilerinin görüşleri izleyecektir.

AVRUPA KAMPANYASINDA TÜRKİYELİ İŞÇİLER

Avrupa seçimlerine ilişkin notlarımızı, Türkiye'ye özel bir bölümle bitirmek istiyoruz.

Bugün dokuz AET üyesi ülkeden hemen hepsinde, değişik oranlarda da olsa, toplam 1 milyonu aşkın Türkiye'li işçi bulunmaktadır. AET dışı ülkelerden gelmiş göçmen işçiler seçimlerde oy haklarına sahip bulunmamakla birlikte, bu Avrupa çapındaki siyasal ve ideolojik mücadelenin içinde yaşamakta ezanından afişleriyle, mitingleriyle televizyon ve radyo programlarıyla "Avrupa entegrasyonu" sürecinin bu evresini bütün canlılığıyla izlemektedirler.

İlerideki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde, AET ülkelerinde belli süre çalışmış veya oturmuş bulunan göçmen işçilere de oy hakkı tanınması eğilimleri daha şimdiden açığa vurulmaktadır. Özellikle işçi sınıfı partileri, bu hakın tanımının ısrarlı izleyicisidirler.

Savaş sonrası'nın "boom" döneminde emekçileriyle Avrupa'yı "müreffeh Avrupa" yapan göçmen işçilerin, Avrupa'nın kaderi üzerinde söz ve oy haklarına sahip olmasından daha tabii bir şey olamaz. İşçi sınıfı partilerinin bugünkü Tekeller Avrupası yerine oluşturmağa çalıştıkları "Emek Avrupası" ya da "Halklar Avrupası"nda genel olarak göçmen işçilerin, özel olarak Türkiye'li işçilerin yadsınamayacak bir yeri vardır.

Avrupa Parlamentosu seçimlerinden önce Münih'te yapılmakta olan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Büyük Kongresi'nde "göçmen işçiler" sorunu özel bir yer verilmiş, Topluluğun emek cephesi, AET organlarını ve özellikle de yeni seçilecek Avrupa Parlamentosu'nu bu konuda zorlamaya karar vermiştir.

Bu süreç içerisinde önemli olan, göçmen işçilere ve bu arada Türkiye'li işçilere, Avrupa seçim platformundan hangi siyasal ve ideolojik mesajın daha etkin ulaşabileceğidir.

1 milyonu aşkın Türkiye'li işçi, dört kampın mesajında açıklar:

— En sağda neo-faşist hareketleri bünyesinde toplayan "Eurodroite" (Avrupa sağı),

— Merkez sağda hristiyan demokratlar ve liberaller,

— Merkezde ve bir kısmı da merkez solda sosyal-demokratlar ve reformcular,

— Ve nihayet solda, işçi sınıfının temsilcisi olan komünist partileri.

Emek Avrupası'ya da Halklar Avrupası'nın yaratılabilmesinin yolu, işçi sınıfının temsilcisi olan partilerin desteklenmesinden, onların programlarının etkinliğe kavuşturulmasından geçmektedir.

Bu sonucunu dışındaki tüm anlaşılabilir, supranasyonal bir otorite altında sadece Dokuzlar'ın "Küçük Avrupası"nın değil, İspanya'sıyla, Portekiz'iyle, Yunanistan'ıyla ve nihayet Türkiye'siyle kısa zamanda tüm Batı ve Güney Avrupa'nın "Büyük Avrupa Devleti" görüntüsü altında ABD ve Batı Alman tekellerine peşkeş çekilmesine yöneliktir.

Avrupa çapında bir sınıf mücadelesi boyutu kazanan Avrupa Parlamentosu seçim kampanyasını ve seçimlerden sonra Avrupa Parlamentosu çalışmalarını bu açıdan değerlendirerek, Avrupa'daki Türkiye'li işçilerin, doğru hedefler yönünde uyararak, bilgilendirerek ve bilinçlendirerek, aynı zamanda Türkiye'deki ilerici örgütlerin, ilerici basın da sorumluluğu altına girmektedir.

Çokuluslu şirketlerin ve onların siyasal temsilcilerinin "Uluslarüstü korporasyonlar Avrupası" dayatmasına karşı, Türkiye'li işçiler, Avrupa'lı sınıf kardeşleriyle birlikte, "Halklar Avrupası" stratejisinin zaferi için harekete geçirilmelidir.

(*) Eurored, No. 8-9, London 1979

Avrupa parlamentosu seçimlerinde

Fransız Komünist Partisi'nin görüşü

"150 milyon Avrupa"yla birlikte Fransızlar da Haziran 1979'da Avrupa Parlamentosu'na temsilcilerini doğrudan seçmeğe çağrılmaktadırlar. Bu seçimi, önemli bir siyasal olay sayıyoruz. Esasen partimiz, Kopenhag'daki Avrupa Zirvesi'nde seçim kararını aldığı gün, bu konuda üstüne düşeni tam yerine getirme eğilimini belirtmiş bulunuyordu. Bu, sadece, seçimlerin komünistlere popüler ve ulusal istemlerini açıklama olanağı verecek bir platform sağlamasından ileri gelmemektedir. Bizler, aynı zamanda, üye ülkelerin özgürlüklerine saygılı olmak kaydıyla

farklı bir Avrupa yaratmak için, sosyal ilerleme, demokrasi ve işbirliği için planımızı kamuoyuna sunmakta kesin kararlıyız...

"Fransa'da bazılarının çoktan başlattığı seçim kampanyasına biz hangi espride giriyoruz? Ortak Pazar'ı bunalıma sürükleyen ve üye ülkeler ve bu ülkelerin halkları için en ciddi ihtimalleri beraberinde getiren mevcut Avrupa siyasetini şiddetle reddediyoruz. Gerçek ve sağlam bir Avrupa işbirliğinin, ulusal bağımsızlığa saygılı olmaya bağlı bulunduğunu göstereceğiz.

"Mevcut Avrupa siya-

setini niçin reddediyoruz? Maalesef bugüne kadar ki AET bilançosu, tam anlamıyla olumsuz bir sonuç vermiştir. Milyonlarca işsiz, endüstrinin tüm sektörlerinde çöküntü, viran olmuş bölgeler, cezalandırılan Fransız köylülüğü, tasfiyeye uğrayan tarımsal üretim, süregelen para istikrarsızlığı ve sürekli enflasyon...

"Ortak Pazar, başta Batı Almanya'nın kiler olmak üzere, birkaç finans devinin pençesindedir. Bunlar, ulusların ve emekçilerin çıkarları bahasına muazzam kârlar vermektedir. Bunun yanı sıra, Batı Avrupa ortakları arasında hiçbir eş-

kilde inkâr edilemeyecek yakın ekonomik ilişkiler de olmuştur.

"Bizim isteğimiz, Avrupa işbirliğini sadece kâr zihniyetine dayanan bir işbirliği olmaktan çıkarmak ve onu ülkemize ve ülkemiz halkına hizmet eden bir araç haline getirmektir.

"İsteğimiz, işçilerin komşu bir ülkede kazanılan daha büyük sosyal ilerlemelerden yararlanabileceği, toprak gelirinin otomatikman köylülere gideceği, göçmen işçilerin dokuz ülkede de eşit statüden yararlanabileceği bir sosyal ilerleme Avrupa'sı yaratılmasını sürecini hızlandırmaktır..."

İtalyan Komünist Partisi'nin görüşü

"Yeni Avrupa Parlamentosu'nda komünistlerin diğer politik gruplara göre azınlıkta olacağını farkındayız. Fakat bu bizi, şimdiki Parlamentosu'da olduğu gibi hatırı sayılır bir ağırlık taşımaktan ve yapıcı bir görevi yerine getirmekten alıkoyamaz.

"Avrupa çapında parti listesi oluşturulmasını kesinlikle reddediyoruz. Komünist partileri her ülkede farklı özelliklere sahiptir. Aralarındaki işbirliği, görüşlerindeki mutlak bir özdeşlik sağlama çabası sayılmaz. Bu hiçbir şekilde bir "Avrupa Komünist Partisi" yaratılmasına yol açmamalıdır. Hristiyan demokratlar böyle bir şey yapmak için çalışmaktadırlar. Hiç kuşkusuz biz, sosyalistler ve diğer ilerici güçlerle ilişkilerde, somut sorunlara ilişkin anlaşmalara varabilmek, Avrupa'nın kuruluşuna yeni bir içerik kazandırabilmek için birleşik bir siyaset izleyeceğiz..."

"İçiş hareketinin bir kesimi partimiz de dahil, kendi analizinin bazı kısımlarını gözden geçirdi. Düşmanın propagandasıyla gerçeği birbirinden ayırmayı öğrendik. Meydana gelen değişiklikleri fark ederek bunların önemini kavradık. Bu kesim, işçilerin demokratik varlığıyla değerlendirilebilecek yeni araçları kullanmak suretiyle topluluğu değiştirmek üzere içeriden

çalışmakta kararlıdır. Başlıca çok-uluslu şirketler, Avrupa şubeleri aracılığıyla birlik pazarların yarattığı uygun koşullardan yararlanırken, ABD de Topluluk içindeki kuvvet boşluğundan yararlanarak kendi dolar hegemonyasını ve teknolojik üstünlüğünü dayatabilmiştir..."

"Uluslararası ilişkilerde baş rolü oynamak, gerek ABD ve gerekse SSCB ile eşitlik ilişkilerine ve işbirliğine sahip olmak isteyen bir Batı Avrupa'nın kendi yönetim organlarına, kendi "iktidar temeli"ne, kendi siyasalını - tabii barışçıl ve etkin işbirliğine yönelik bir siyaset - kendisinin belirlemesine ihtiyacı vardır. Peki bu temel nedir?"

"Herkesin açıkça görebileceği gibi, kitamızda, tarihin bu döneminde, ulusal devlet, belirleyici unsur olarak kalmalıdır. Gerçekçi olmayan supranasyonal (uluslarüstü) türden çözümler düşünmek yanlışlıştır. Çünkü bu çözümler, hegemonya he-

veslerini ve zayıf ulusları tehdit eden tehlikeleri örtbas etmeğe hizmet eder..."

"Avrupa tarımına daha rasyonel bir yapı kazandırmak için ortak tarım politikasında esaslı reform yapılması gerektiğine inanıyoruz. Üretim fazlalıklarının Topluluk tarafından geliştirilmesini finanse edilmesine bir sınır konulmalı, kaynaklar, özellikle Akdeniz bölgesinde, geri kalmış tarımsal sistemlerin yapısının değiştirilmesine aktarılmalıdır. Böyle bir reform, tipik Avrupa-Akdeniz ürünleri üreticisi olan üç ülkenin - İspanya, Yunanistan, Portekiz - Topluluğa katılma isteminde bulunduğu şu sırada daha da ivedilik kazanmıştır. Eğer bu reform zamanında yapılmazsa, bu üç ülke, Topluluğa girerlerse, ondan alacaklarından çok daha fazlasını ödemek tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklardır. Bu yüzden Topluluğun iç ilişkileri daha da şiddetlenecektir."

Denktaş-kipriyanu görüşmelerinin 10 maddelik bir belge ve toplumlara görüşmelerin başlatılması konusunda bir anlaşma ile sonuçlanması barış için önemli bir adım olarak nitelendiriliyor. Birçok çevrede "olumlu ve şaşırtıcı" bulunan bu sonucun dikkatle değerlendirilmesi gerekiyor. Unutulmaması gereken Denktaş-Kipriyanu görüşmesinin esasta bir sonuç değil bir başlangıç olduğu. Böylece toplumlara görüşmelerin barışa götürücü sonuçları nasıl vereceği değiştirilmesi gereken konu oluyor.

Kıbrıs'ın iki kesim liderinin BM Genel Sekreteri gözetiminde ulaştıkları noktayı önemsiz görmek ve göstermek olanaklı değildir. Çünkü belirlenen ilkeler Kıbrıs sorununa öz olarak çözümün temel dayanaklarını da aydınlatıyor. Anlaşılan noktalar arasında görüşmelerde BM kararlarına dayanılacağı söylenmesiyle yetinilmeyip, ayrı bir madde olarak "Kıbrıs'ın kısmen veya tamamen başka bir ülkeye bağlanması, taksimi veya iki ayrı devlet halinde oluşmasına karşı bağımsızlığı, bağılantısızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliği garanti altına alınacaktır" denilerek Kıbrıs sorununun çözümünün ön ve vazgeçilmez koşulları bir kez daha gösteriliyor. Ayrıca Kıbrıs sorununun uluslararası bir sorun olduğu da bir kez daha vurgulanmış oluyor. Böylelikle Kıbrıs'a günün birinde emperyalizmin yeni bir "pax-america-no" dayatılmasında dışlanılabileceği ortaya çıkıyor.

Belirlenen noktalar, varılan anlaşmanın olumlu yönlerini gösterdiği gibi gerçek bir barışa gidilecekse başlatılacak görüşmelerin izlenmesi gereken temelleri de gösteriyor.

Barışa doğru adım mı?

Bundan böyle sadece Kıbrıs Türk tarafının değil, Türkiye'nin siyasal iktidarlarının da izlenmesi gereken yol çiziliyor. Bu çizilen yoldan sapmak şimdi daha da zor olacak. Tüm ulusal ve uluslararası barış ve demokrasi güçleri temel ilkeleri belirlenen yoldan sapılmasına izin vermeyeceklerdir. Türkiye'de siyasal iktidarın, burjuva muhalefetin ve tüm egemen güçlerin gelişmeler karşısında görece suskunluğu gözlerden kaçırılmamak zorundadır. Ayrıca suskunluğun ağırlıkla barışa giden yolda etkin çabalarla bulunulmasını sağlanması gerekmektedir.

Kıbrıs konusundaki gelişmelerin kendisi belirli bir geriye dönüşü engelleyecek düzeydedir. Ancak emperyalizmin Ortadoğu'da yeni dayanaklar oluşturma stratejisi çerçevesinde Kıbrıs'ın her zaman istah kabartan bir hedef olduğu unutulmalıdır. Böyle bir olasılığı da göz önünde tutarak Kıbrıs konusundaki olumlu gelişmeler şimdilik açıkça karşı çıkamıyanlar, çıkmayanlar varsa bunların hesaplarının şimdiden açığa çıkarılmasında sayısız yararlar bulunmaktadır.

Eğer hesaplar içerisinde Türkiye'nin ivedi "taze para" gereksiniminin karşılanması için Kıbrıs konusunda da birşeyler "yapılması" zorunluluğu görülüyor ve atılan adımlar ancak bu çerçevede değerlendiriliyorsa, bu hesapların yanlış olduğu, boş çıkacağı şimdiden bilinmesi gerekir. Kıbrıs sorununun Türkiye ve Türk kesimi, emperyalist sistem içerisinde bazı sorunların "çözülmesinde" örneğin ABD Senatosunda şu yada bu "lobi"nin "yatıştırılmasında" bir araç olarak görüyor ve yaklaşımını askeri "hibelerin", "kredilerin", bunların ön koşulu olarak 30 Mayıs Paris toplantısının Türkiye'den talep ettiği askeri ve siyasi konularda "ortak bir görüşün" oluşturulmasında bir adım olarak belirleniyorsa yanlış büyük olacaktır.

• raşit kaya

Savaşta ne yaptın Thannassis:

Güldürünün ciddiyeti

BİLGE OLGAÇ

3. Balkan Film Şenliği bu yıl ülkemizde gerçekleştirildi. Son derece ilgi çeken ve Balkan ülkeleri arasında barış, dostluk ve dayanışma duygularını geliştiren şenlik, düzenleme yönünden de olumlu not aldı. Önemli bir aksaklığın göze çarpmadığı ve seyirci açısından büyük ilgiyle karşılanan şenliğe katılan filmlerle ilgili eleştiriler günlük basında yer aldı.

Ancak, "Savaşta Ne Yaptın Thannassis" adlı Yunan filmi, seyircinin isteği üzerine üç kez gösterime sunulmasına rağmen, sanat çevrelerinde gerekli yanığı bulamadı. Bunu önemli bir eksiklik olarak görüyor ve üzerinde düşünülmesi, konuşulmaya, dersler çıkarılmaya değer bu filmle ilgili bir yazıyı görev sayıyor.

Filmin yönetmeni Dinos Katsouridis. Senaryosunu A. Yalas ile birlikte hazırlamış. Fotoğraf yönetmeni George Arvanitis. Siyah-beyaz. 1971 yapımı. Oyuncular, Thannassis Vergos, Effi Roditi.

Yönetmen Katsouridis filmine faşizmi konu almış. İşgal altındaki Yunanistan'da yurtseverlerin faşizme karşı direnişi... Bilsiz, sıradan bir fabrika işçisi olan Thannassis'in çevresinde gelişiyor olay. Yalancı tanıklıktan tutuklanan Thannassis, hapisane- de direnişçilerle aynı hücreye dü-

şüyor. Ivan adlı militan işçi, bir kez daha kaçmayı başarıyor. Oysa Ivan, Gestapo için önemli bir kişidir. Ivan'ın kaçışından dolayı Gestapo şefinden sürekli ceza alan İtalyan faşist subayı, yalancı tanık Thannassis'i "Ivan" diye Gestapo'ya teslim eder ve olaylar başlar... Thannassis, Ivan sanısıyla işkence görür. Çektiği işkenceyi anlayamayan ama müthiş korku ve dehşete düşen Thannassis, yan hücredeki kadınlann yardımıyla kaçır. Normal yaşama dönen Thannassis'in kızkardeşi direnişçi işçilerle çalışmaktadır.

Direnişçiler Thannassis'ten yararlanarak fabrikaya bildiriler sokarlar. Nazilerin denetimindeki fabrikada olaylar gelişir ve Thannassis'le faşizm arasında bir kaçma kovalamaca haline dönüşür. Sonunda Thannassis kaçmayı başarır.

Dinos Katsouridis, dünyamız için en düşündürücü ve ciddi bir tehlike olan faşizmi güldürünün ince sızgıcından işleyerek, güldürünün sinema için ne denli önemli bir araç olduğunu açık seçik ortaya koyuyor. Yasalardan çok korktuğu için onları uygulamaya titizlik gösteren, sosyal bilinçten yoksun işçi Thannassis, faşizmin tokadını yeyince silkinir ve direnç gösterir. Filmin sonunda Nazilerin, dinlenmesini yasak ettiği radyoyu, evrensel özgürlük bildirisi okunurken Nazi ordusu arasından kaçırabildiği ve benzeri sahneler bel-

ki mantıksal olarak gerçek dışı gibi gelebilir. Fakat güldürünün, kendine özel mantığını kullanan yönetmen, seyirciyi faşizme karşı diri tutmakta, faşizmin yenilebilirliğini, küçük, basit olaylarla vurulamaktadır.

Film baştan sona faşizmin insani dışı bir olgu olduğunu ve gene insan tarafından ortadan kaldırılabileceğini kanıtlamakta. Küçük, insanca ayrıntılarla... Örneğin, karşı saflarda Thannassis'le büyük benzerlikler gösteren bir Nazi askeri, Hans vardır. Bu Hans'la, o Thannassis'in, bir küçük sardalye balığı yüzünden kardeş, dost olabilmeleri, insan ilişkilerine evrensel ve sınıfsız bir bakış açısı getirmekte. Gene bu dostluk yüzünden, dostluğa ve insanlığa düşman Gestapo Şefinin kendi adamını sorgusuz sualsiz öldürmesi, gestapo şefinin kişiliğinde faşizmin evrensel eleştirisi çok net olarak sergilenmektedir. Güldürü üslubunda, kahkahalar arasında...

Ve Thannassis, Hans'ın doğruya, dostluğa inandığı için faşizm tarafından katledildiğini artık çok net bilmektedir. Bu yüzden de faşizme karşı tavır net ve kesin olacaktır.

Yönetmen, Nazi denetimi altındaki fabrikada işçilere, yığınla faşist subayın gözleri önünde "faşizme karşı" bildirimleri, gene bir Nazi askeri eliyle dağıtılmakta, bu inanılmaz olayı güldürünün özel yumuşaklığı içinde

çözümlemektedir. Seyirci bu zor işin yağdan kıl çeker gibi gerçekleştirdiğini görünce kahkahaları tutamamakta, fakat ardından faşizmin acımasız yüzünü gördüğünde, kahkahalar ciddi ve acı bir düşünceye dönüşmektedir.

Filmde, insanlar ve faşist sistem karşı karşıya getirilmektedir. Olayların gelişimi, yaşamın gerçeği, Nazi subayları da dahil bütün bireylerin faşizm ile uzlaşmaz bir çelişki içinde olduklarını, faşist sistemin insanın mutsuzluğundan başka bir işe yaradığını açık, net ve ustalıkla bir biçimde ortaya koymaktadır. İşkence yapıpırken Almanca marş çaldıran Gestapo şefini kızdırmaktan korkan faşist İtalyan askerlerinin, bozulan gramofonun aybını örtmek için nasıl köpekleştiklerini, nasıl zavallı duruma düştüklerini de - gene kahkahalar arasında - seyirciyeye sunan Katsouridis, faşist sistem ile bireyler arasındaki çelişkiyi

de gün ışığına çıkarmaktadır. Film, güldürü ve düşünüp akıl yürütme periyodu üzerine çok başarıyla oturtulmuş. Seyirci, Thannassis'in bir ordu gestaponun arkasından kaçırdığı radyonun sesinden duyduğu Evrensel Çağrını alkışlıyor ve faşizmin yenilgisinin mutlak gerçekleşeceğini bir kez daha bilerek, dinamik ve güçlü ayrılıyor. Ama unutarak ve boşalarak değil, düşünerek ve bilerek!

Sonuç olarak, kameranın ustaca yönetildiği, ışığın, oyunun, mekan seçimi ve kullanımının ustaca düzenlendiği film, doğruları slogan bağırmeden anlatabilmesiyle ayrı ve önemli bir sanatsal boyut da kazanıyor.

Faşizmle mücadelenin gündemde olduğu bütün ülkelerde ve faşizm dünya yüzünde var olduğu sürece ve hatta sosyalizmin zaferini bütün dünyada kutlayacağımız günlerde bile geçerliliğini koruyacak bir film, "Savaşta Ne Yaptın Thannassis"...

ÖZÜR

YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayısında bu sayfada yayınlanan "Dostlar Tiyatrosu ve Brecht - Kabare'nin Düşündürdükleri" başlıklı yazının yazarının adı, bir teknik hata nedeniyle yayınlanmamıştır.

Söz konusu yazı, YILMAZ ONAY arkadaşımız tarafından yazılmıştı.

Duyurur, özür dileriz.

Sovyet sinemasının 60 yılı ve ülkemizde Sovyet film haftaları

Gleb Panfilov: "Söz İstiyorum"

Larissa Chepitho: "Yükseliş"

Sovyetler Birliği'nde sinemanın devletleştirilmesinin 60. yılı kutlanırken, Türkiye'de, 12 Mayıs günü İstanbul'da, daha sonra Ankara'da Sovyet Film Haftaları başlatıldı.

İstanbul'da 12-19 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşen ve Sovyetler Birliği'nin çeşitli Cumhuriyetlerinin seçkin sinema örneklerinin gösterime sunulduğu haftayı, Kültür Bakanlığının İstanbul Film Yapım ve Gösterim Bölümü düzenledi.

Açılışta bir konuşma yapan Sovyetler Birliği Rusya Cumhuriyeti Kültür Bakanı, iki ülke arasındaki kültür ve sanat yakınlaşmasının tarihsel köklere dayandığını, Lenin ve Mustafa Kemal dönemlerinde çeşitli alanlarda başlayan ilişkilerin, gelecekte daha da gelişerek, uluslararası dostluk ve barış platformuna katkıda bulunması dileklerini belirtti.

Hafta boyunca yedi Sovyet filmi gösterildi. Bu filmler arasında iki kadın yönetmenin filmi de yer alıyordu. Lana Gogoberidse'nin "Özel Sorunlar Üzerine Raporaj"ı 1979 San Remo Şenliği Büyük Ödülünü, öteki kadın yönetmen Larissa Chepitho'nun "Yükseliş" filmi ise 1977 Berlin Film Şenliği Büyük Ödülünü kazanmış filmlerdi. Yükseliş filmi 1978 Antalya Uluslararası Film Şenliği'nde yarışma dışı gösterilmişti. Emile Lotianou'nun "Bir Av

Dramı", bir Çehov uyarlamasıydı. Genç kuşak yönetmenlerinden Gleb Panfilov'un "Söz İstiyorum"u da uluslararası başarıya sahip bir yapıtı: 1976 Karlovy Vary Büyük Ödülü. Bu filmlerin dışında, yönetmen Nikita Mikhalkov'un "Mekanik Bir Piyano İçin Bitmemiş Parça"sı ve aynı zamanda son derece usta bir kameraman olan Vadim Derbeniev'in ünlü bale filmleri "Spartaküs" ve "Korkunç Ivan" haftanın öteki filmleri idi.

ÜÇ BÖLÜMLÜK KISA FİLM OBERHAUSEN'DE BÜYÜK ÖDÜL ALDI

Bir süre önce Oberhausen'de sonuçlanan "Oberhausen Kısa Film Yarışması"nda, genç yönetmen Özcan ARCA'nın "Üç Bölümlük Kısa Film" yapıtı Büyük Ödülü aldı. Katılan 400 film arasında yapılan ilk eleme sonucu 96 film finale kaldı. ARCA'nın filmi bu 96 film arasındaki seçimde önce ilk dört film arasına girdi ve son değerlendirmede Büyük Ödül'e değer görüldü.

Üç Bölümlük Kısa Film 1978 Antalya Uluslararası Sanat Şenliği'nde, Kısa Filmler Yarışmasında üçüncülük, Üçüncü Balkan Film Şenliği Semih Tuğrul Kısa Film Yarışmasına katılacak filmlerin saptanması için yapılan Ulusal Kısa Film Yarışmasında ise birincilik ödülünü almıştı.

Korkunç İran'dan bir görünüş

Kültür bakanlığı'nın işlevi...

YAŞAR T. BAYRAKTAR

Kültür Bakanlığı "ulusal kültür" politikasını oluşturmak ve Bakanlığın görev alanına giren kültür ve sanat dallarında "özzerkliğe ulaşmak için gerekli demokratik yönetimi sağlamak", "ilgili toplum kesimleriyle iletişimi ve etkileşimi sağlamak" ve bu alanda mevcut "beyin gücünden yararlanmak" için Kültür Yüksek Kurulu'nu ve Yarkurullarını kurmuştur. Kültür Yüksek Kurulu, Bakan Ahmet Taner Kışlalı göreve gelir gelmez kurulmuş, diğerleri de araştırmalarla oluşturulmuş ve bugüne değin ancak birer toplantı yapabilmişlerdir.

Kamuyuna Kültür Bakanlığının "özzerk" bir kurum biçiminden yeniden örgütlenmesi olarak yanıtılan ve onyediy aydan bu yana somut bir gelişme sağlanamayan çalışmalarla gözlenen ilginç bir olgu da, bu konuda herhangi bir bilimsel yöntem izlenmediği; ülkemizin kültür ve sanat alanlarında ivedi ve zorunlu gereksinimlerin doğru bir tahliili yapılmadığı; daha önemli kurullarda görev alan kişiler tutarlı ve köklü önlemler alınabilmesinin temel koşulunun olguya anırsal ve yapsal açıdan bakılması gerektiğini bilmemeleri ya da aşağıda sözkonusu edilecek toplantıda açıkça belirtmemeleridir.

Bu gerçeklerin saptanmasına olanak veren Ahmet Taner Kışlalı'nın deyimiyile "Kurullar Genel Kurulu" toplantısı 5 Mayıs günü Kültür Bakanlığı konferans salonunda yapılmıştır.

Bakan, açış konuşmasında kamuyunca bilinen görüşlerini yinelemiş ve ulusal kültür politikalarının ilkelerini, öncelikleri, araçları ve olanakları anlatmıştır. "Ulusal kültür" politikalarının ilkelerini, ulusalik, demokratiklik, devrimcilik, çağdaşlık, özgürlükçülük ve halkçılık olarak belirleyen Kışlalı, öncelikleri de şöyle sıralamıştır: Ulusal kültür kalıtımının korunması, halkın yararlanması, eşit yararlanma, bölgeler arası denge, sanat dalları arasında denge... Bu "ulusal kültür" politikasının oluşturulması ve hayata geçirilebilmesi için gerekli araçların başında Bakanlığın "özzerk" bir yapıya kavuşturulması gerektiğini belirten Bakan, bunun ilk adımının Kültür, ikinci adımının da Bakanlığın örgüt yapısının köklü bir değişikliğe uğratılması olduğunu ifade etmiştir.

Bakandan sonra söz alan Müsteşar Prof.Dr. Şerafettin Turan, sözkonusu kurullara yaptırılmı yetki verilmesinin bürokratik işlemleri daha da arttıracaklarını hatırlatarak Genel Kurulu uyardı. Böylece, düşünülen modeller konusunda Bakan'la aralarında görüşbirliğinin bile henüz sağlanmadığını ortaya koymuş oldu. Ama bu çelişkinin temelinde değişik niyetlerin yatığı da gözlerden kaçmadı. Bakan çok demokrat bir görüntü yaratacak, Müsteşar da uygulamada eski yapıyı koruyacak... Bu karşılıklı "paslaşma" ile Kültür Yüksek Kurulu'nda ve diğer Yarkurullarda görev alan ve kamuyunda sempati kazanmış kişiler oyalanacak verilen demeclerle de iş yapıldığı izlenimi yaratılacak.

Daha sonra söz alan Genel Müdürler ve Daire Başkanları kendi birimlerinin çalışmalarının dokümanını yaptılar. Kütüphaneler Genel Müdürü kiral alan ve gecekondular için prefabrike kütüphaneler kurulacağını; Devlet

Balkan ülkeleri yazar örgütleri toplantısından izlenimler

Şükran Kurdakul

TYS'nin düzenlediği Balkan Ülkeleri Yazar Örgütleri Toplantısı'nın bende yarattığı izlenimi şöyle vurgulayabilirim: -İyiniyet gösterisi..

Komşuluk ilişkilerinde.

Çağdaş insançılık anlayışında.

Dört beş yüz yıllık tarihsel bağları olan halkların bu aşamadaki sorunlara yaklaşımında..

Bağış isteminde..

Yunanistan Yazarlar Birliğinden Ermolaos Andreadis'in ilk gün yaptığı Türkçe konuşmada belirttiği gibi Balkan Ülkelerini oluşturan halkların künyelerinde kardeşlik yazıldığı.

Gerçekten Balkan ülkeleri halkları, faşizmin orta tabakanın en tutucu kesiminin "Şoven" duygularını gıcıklatmada kullandığı "ırkçılık" kuramının iflasını kurtulmak için yaratılmış gibidir.

Gelenekler yepyay zorlamalarla oluşmaz. İçerisinde yüz yılların eskitemediği, geliştirerek, değiştirerek, yeni yaşam koşullarının yarattığı özelliklerle zenginleşmiş günü ile koşutluk kazanmışsa toplumsal gerçek - dolayısıyla insansal gerçek - niteliği alır.

Balkan ülkeleri, temelde bu insansal gerçekleri simgelemektedir.

Bu simgenin eksiksiz yaşam gerçeği olabilmesi için ön koşul çağdaş insançılıktır.

Bulgaristan Yazarlar Birliği II. Başkanı Romancı Kamen Kalçef bunu şöyle vurguladı konuşmasında.

"Hümanizmi düşünce olarak, hümanizmi estetik ve ahlak olarak kabul ediyor ve bugünün de yarının da, yönlendirici, uluslararası, dahası dünyanın geleceğinin temeli sayıyorum."

Çağdaş insançılık kapitalizmin baskın altında tuttuğu insan soyunun, usuyla, istenciyle, yaşama inadı ile direncinin ifadesidir.

- Alınıp satılır olmaktan çıkmaya umdu yolunda..

- Bilimin, insanın kendi yaşamını tehdit eden silahlara dönüşmesi yolunda.

Emperyalizmin gücünü yitirdikçe gözü dönerek, ayakta durabilmek için başvurduğu rezilce dümenlere engel olması yolunda.

Bu yolun önünün kesilmesinde, edebiyatın ve öteki sanat dallarının büyük işlevi olduğunu biliyoruz. Ve sevinçle görüyoruz ki Balkan ülkelerinin edebiyat adamı şiiiriyle, öyküsü ile, romanı ile tarihsel işlevinin bilinci içindedir bugün.

Emperyalizme karşı, varlığı ile güven kaynağıdır.

Oyuna gelmeyecek kadar yakın geçmiş deneyi vardır.

Geleceğin kötü mirasını değerlendirecek çağdaş insançılıca sahiptir.

Tüm bu değerlerin simgesi olan Bağış istencinin öncü gücüdür.

Yugoslav delegasyonundan, Makedonya Yazarlar Birliği Asbaşkanı İlhami Emin'in bildirisini, bu gerçekleri vurgulamaya iyiniyetiyle yola çıkarak eskiyi sımsal açıdan mahkum etme denemesi olarak gördüm ben.

Bildirisinde "Osmanlı" kavramı ile "Türk" kavramının "bayı tutulması" gereğini vurgulayan İlhami Emin'in dikkatimize sunduğu şudur:

1 - Balkan ülkelerinin din fanatikleri ile, burjuvazi milliyetçileri, kendi çıkarlarına dayanarak salt geçmişte değil, ancak bugün bile, değişmiş siyasal koşullarda en küçük fırsattan yararlanarak Balkanlarda dini ve milli antagonizmayı körüklemekle fırsatını kollamaktadır.

2 - Buna karşı yeni edebiyatın yapıcılarının görevi "Faşist istilası", "Alman Faşistleri", "İtalyan Faşistleri", "Bulgar Faşistleri" deyimlerine benzer biçimde Türkü Osmanlıdan ayırmaktır. "Çünkü Türk olmayanlar gibi, Türk reayası da Osmanlı pasalarının beylerinden çekmiştir."

Bildiğimiz gibi daha Kanuni Süleyman döneminde Osmanlı Toprak rejimindeki bozulmalar, "reaya" ile timar sahipleri arasında zaten var olan sımsal farklılığı büsbütün derinleştirmiş, Türk - Müslüman Hırvat - Sırp - Bulgar - Hristiyan v.b. ayrımlar belirleyici çelişki olmaktan çıkmıştır.

Bu bakımdan İlhami Emin'in getirdiği konu, ayrıca üzerinde durulacak, enine boyuna tartışılacak, belirleyici öğeleri meydana çıkarılacak ayrımlarda özellikleri değerlendirilecek önemdedir.

Toplantıda konuşan tüm delegeler edebiyatların işlediği ortak temaları sergilerken çağdaş verimlerden hareket ederek "barış, kardeşlik, hümanizm" öğelerini vurguladığında birleşmişlerdir.

Bu, edebiyat ürünleri açısından, hem bir gerçeğin ifadesi olarak umut vericidir. İlem örgüt temsilcilerinin binlin düzeylerini gösterme açısından geleceğe bakışımızda güven kaynağı olmaktadır.

Balkan ülkeleri edebiyatlarının öncü kişiliklerinin yüzölçümünü ilk çeyreğinden bu yana anti-militarist değer ölçütlerinden yola çıktıkları gerçektir. Aralarında daha I. Dünya Savaşına karşı koymaktan ötürü siyasal iktidarlara çelişki halinde olanlar vardır.

II. Dünya Savaşı sonrasında edebiyat ürünlerinin temel özelliğini ise Balkan halklarının anti-faşist savaşta kanlarıyla yazdıkları destanlar oluşturur.

Bu aşama geçilmiştir. Edebiyat, şimdi emperyalizmin oyununa gelmeye gövleniyi yükümlüdür. Özellikle Yunanistan ve Türkiye yaratıcılar, herşeye karşın, temel hakları olan yaratma özgürlüğünün üstünlüğü ilkesini hiçe sayan baskılara, çağ dışı ceza yasalarına karşın, büsbütün bu görevin sorumluluğunu altındadırlar.

Toplantı boyunca en çok kullanılan sözcüğü, "hümanizm"yi, burjuvazinin andığı gibi anlamıyoruz biz.

Hümanizmaya çağdaşlık niteliği kazandıran birincil öğe, kapitalizmin baskın altında tuttuğu insana bu tutsallıktan kurtulma bilinci kazandırmaktır. Kendisini yabancılaştıran her türlü baskı öğelerine karşı tutsallıktan kurtulma bilinci kazandırmaktadır. Birbirlerine silah çekmemeye, silah tacirlerinin tutsağı olmama isteklerini, barış özelemleri yaşama geçirme bilinci kazandırmaktadır..

Romancı dostum Kamen Kalçef'ina "zamanımızın genel hüsrufu olduğu gibi, geleceğin teması da budur.." diye vurguladığı bu gerçeği I. Dünya Savaşı'nın silah taciri Sir Zahirof'ların günümüzdeki uzahtası çok uluslu şirketlerin susturmaya gücü yetmediği, yetmeyeceği şairlerden Yunanlı Ritsos, dizelerinde şöyle seslendiriyor:

"Ölüm çok az yer tuttuğu gün yüreklerde

Mutluluğu gösterdiğinde güven dolu parmağı yolların Şair ve proleter eşitlikte çekebildiği gün içlerine Büyük karanfili alaca karanfiliğin

Barış budur işte.

Ve topraklarda derin izler açan sabağın tek bir sözcüktür yazdıkları Barış.

Ve bir tren ilerler geleceğe doğru Kayarak benim dizlerimin rayları üzerinden

Bu çağdaş ve güllerle yüklü bir tren

Bu tren barıştır işte."

YÜRÜYÜŞ hakkında dava açan

Türkeş mahkum oldu

MHP'İN ve Türkeş'in kendisini meşrulaştırma çabaları demokratik güçlerin uyanıklığı karşısında bozguna uğrayacak.

YÜRÜYÜŞ, 26 Eylül 1978 tarihli 181. sayısında, MHP Genel Başkanı Türkeş'in Hitler'in gizli polis örgütü Gestapo ile ilişkilerini, Federal Almanya'daki gerici-faşist Hristiyan Sosyal Birlik (CSU) partisinden yardım ve destek gördüğünü, bir MHP yöneticisinin Parti'nin CIA'dan mali yardım aldığını açıklayan bir yazı yayınlamıştı. "Gestapo'dan Strauss'a" başlığını taşıyan yazı, F. Almanya'nın metal işkolundaki en büyük sendikası olan IG-Metall sendikasının yayın organıyla diğer yabancı gazete ve dergilerin konuyla ilgili açıklamalarına da yer veriyordu.

MHP Genel Başkanı ve partisi, YÜRÜYÜŞ'ün bu yayını dolayısıyla dergimiz aleyhinde bir dava açmıştı. Dava, Ankara 4. Asliye Hukuk Hakimliği'nde görüldü ve 14 Mayıs günü sonuçlandı. İlgili mahkemenin kararıyla Türkeş'in açtığı dava reddedildi. Mahkeme kararında belirtildiği üzere, "Hakkında bu ve benzeri şekilde iddialar ve yazılar yaygınlaşan ve yoğunlaşan bir parti ve yöneticileri hakkında dış basında çıkan yazıları Türk okurlarına nakletmekte kamu yararı olup, bu nedenle dış basında çıkan bir yazı iktibas edilmek suretiyle davacıların eleştirilmesi basının vazifesi cümlesinden bulundu". Mahkeme kararında ayrıca, "basında yayınlanan haber ve eleştiri objektif oldukça doğru bir amaca yönelik bulundukça şeref ve haysiyete tecavüz olsa bile sorumluluk söz konusu olamayacağı" vurgulanı.

YÜRÜYÜŞ, söz konusu yayınıyla, Türkiye'de faşist hareketin gerçek yüzünü açığa vurmaya amaçlayan bir basın organına düşen temel bir demokratik görevini yerine getirmişti. Dergimiz, Türkeş'in açtığı davadan sonra da bu temel görevinden bir an bile kuşkuya düşmedi, tam tersine hedefinin doğruluğuna olan inancını daha da pekiştirerek, anti-faşist yayını güçlendirerek sürdürdü. YÜRÜYÜŞ, bundan sonra da faşist güçlerin ve örgütlerin yüzlerindeki maskeyi düşürmek için kendisine düşen yayıncılık görevini şaşmadan sürdürecektir.

MHP ve onun Başbuğu, şimdi, Gestapo'nun Alman Dışişleri Bakanlığına 9 Ekim 1944 tarihinde verdiği rapordaki ve YÜRÜYÜŞ'ün söz konusu yazısında yer alan açıklamanın hesabını vermek zorundadır: "Subay okulu mezunu ve Pantürk hareketinin Führeri olan Alparslan Türkeş ile, kendi tutumundan ötürü, şimdiye kadar iyi ilişkilerimiz varolmuştur." Bu Gestapo raporu, bugün kendisine "milliyetçi hareket" adını yakıştıran yerli faşist hareketin içyüzünü açığa çıkardığı gibi, onun her dönemde dünya emperyalizminin en azgın güçlerinin emir kulu olduğunu da kanıtlamaktadır.

Türkiye'de faşist bir diktatörlüğün temellerini döşeyip çatısını örme planlarını uygulayan gizli iktidar odağının açık vurucu gücü MHP'nin, ortaya çıkan bütün suç kanlı birliktelikte değerlendirilerek kapatılmasın, demokratik güçlerin ivedi istemi olarak durmaktadır. Bu istemin yaşama geçirilmesi, yine tüm demokratik güçlerin, işçi ve emekçi kitlelerin mücahemesinin ürünü olacaktır.

YÜRÜYÜŞ MHP ile ilgili yayınıyla basının görevini yerine getirmiştir

MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ve MHP'nin, dergimiz sahibi Nihat Sargın ve sorumlu yazışmaları müdürü Neşet Kocabıyıklıoğlu aleyhine "haksız ve sebepsiz iftira ve tecavüzde bulunulduğu ve kamuoyu önünde küçük düşürüldükleri" iddiasıyla 125.000'er liradan 250.000 liralık tazminat davası 14 Mayıs günü sonuçlandı. Hakim B. Cahit Kadılar Başkanlığında yapılan mahkemede, Av. Alp Sele, Av. Orhan İzzet Kök, Av. Nezahat Gündoğmuş dergimizin savunma avukatları olarak yer aldılar.

Dergimiz avukatları yaptıkları savunmada; - yazının tümü ile Alparslan Türkeş'in Almanya gezisi dolayısıyla Alman basınında çıkan haberlerin iktibasından ibaret olduğunu; bu yazı ile kamuoyunun aydınlatma, eleştiri ve haber verme fonksiyonunun yerine getirildiğini; somut örneklerle ithamlar yapıldığını; Anayasa Mahkemesi'nin ve mahkeme kararları, Cumhuriyet Savcılığı'nın başvuruları bu örgütün niteliğini, yapısını ve eylemlerini açığa çıkarttığını; bu nedenle bir zarar ve ağır kusur bulunmadığını belirterek, davanın reddini istediler.

Mahkemenin gerekçeli kararı yukarıdaki biçimde özetlenen bu savunmadan sonra şöyle devam ediyordu:

"İbraz edilen 26 Eylül 1978 tarihli Yürüyüş Gazetesi'nin tetkikinden, 26 Eylül 1978 tarihli Yürüyüş dergisinin 7'inci sayısında "Federal Alman Basınında MHP-Gestapo'dan Strauss'a başlığı altında Almanya basınında çıkan yazılarını iktibas olunmak suretiyle davacıların eleştirildiği görülmüştür.

"Kişilerin şeref ve haysiyetleri, Medeni Kanunu'nun 24 ve Borçlar Kanunu'nun 49'uncu maddeleri gereğince korunması gereken kişilik haklarıdır. Tüzel kişilerin de bu hükümlerden yararlanabilecekleri bilimsel ve yargısal içtihatlarla benimsenmiş bulunmaktadır. Kişiliğe karşı haksız bir tecavüz halinde bunun önlenmesi istenebileceği gibi tecavüzün gerçekleşmiş bulunması halinde de manevi tazminat davası açılabilir. Borçlar Kanunu'nun 49'uncu maddesine dayanılarak açılan tazminat davalarında, haksız fiil'in unsurlarından başka kusurun ve zararın özel ağırlığının varlığı da gereklidir. Anayasa'nın 22'inci maddesinde basının hür olduğu belirtilmiştir. Ancak basın özgürlüğü sınırsız olmayıp Medeni Kanun'un 24 ve Borçlar Kanunu'nun 49'uncu maddelerinin hükümleri ile sınırlıdır. Fakat kişilik haklarının sınırları da kamu yararı yönünden aşılabilir. Yani, kamu yararı ile kişi

yararı çatıştığında kamu yararı üstün tutulur. (Haluk Tandoğan, Şahsiyet'in akit dışı ihlale karşı özel hayatın korunması, 1963, s. 31) Basının kamuoyu aydınlatma konusundaki yararı, mağdurun şeref ve haysiyet varlığına oranla daha üstün bir değer gösterdiğinden eylemin, özel hukuk bakımından dahi hukuka aykırılığı ortadan kalkar. (Tandoğan, age, s. 23) Basın özgürlüğünün kapsamı içinde haber verme, kamuoyu aydınlatma ve oluşturma, eleştiride yer alır. Bunlar basının hem hakkı, hem de görevi olup, eleştiri sert, kırıcı, küçük düşürücü de olabilir. (Egger, age, s. 286) Basında yayınlanan haber ve eleştiri objektif oldukça, doğru bir amaca yönelik bulundukça, şeref ve haysiyete tecavüz olsa bile sorumluluk söz konusu edilemez. Çünkü bu halde hukuka aykırılık ortadan kalkmaktadır. (Egger, age, s. 297) O kadar ki, kişiye karşı basında yapılan isnatların bir dayanağı bulundukça davranışta ağır kusur unsurunun varlığı benimsenir. (Becker İsviçre Medeni Kanunu Şerhi 4'üncü Borçlar Yasası kısmı Birinci Fas. 2, Dr. Kemal Reisoğlu çevirisi, 1968, s. 305)

"Bu hukuki ve bilimsel açıklamalardan sonra dava konusu olan yazı incelendiğinde davacıların hakkındaki Alman basınında çıkan yazılar iktibas edilmek suretiyle davacıların eleştirildiği görüldü. Davacılar vekili tarafından ibraz edilen iki klasör içerisinde bulunan yazı ve belgelerden davacıların hakkında bir takım iddiaların eskiden beri yapıldığı, buna benzer konularda iç ve dış basında yazılar yazıldığı anlaşılmaktadır. Hakkında bu ve benzeri şekilde iddialar ve yazılar yaygınlaşan ve yoğunlaşan bir parti ve yöneticileri hakkında dış basında çıkan yazıları Türk okurlarına nakletmekte kamu yararı olup, bu nedenle dış basında çıkan bir yazı iktibas edilmek suretiyle davacıların eleştirilmesi basının vazifesi cümlesinden bulunmuştur. Siyasi örgüt ve örgüt yöneticilerinin iktidara aday oldukları da gözönünde bulundurulduğunda basında ve tüm kamu oyunda ayrı bir yer bulduğuna cihetle siyasetleri ve hareketleri ile ilgili geniş bir şekilde tenkit ve eleştiriyeye açık olmaları gerekir. Basında yayınlanan haber ve eleştiri objektif oldukça, doğru bir amaca yönelik bulundukça şeref ve haysiyete tecavüz olsa bile sorumluluk söz konusu olamayacağından hukuka aykırılık durumu ortadan kalkacağından Medeni Kanun'un 24 ve Borçlar Kanunu'nun 49'uncu maddesi unsurları olayda oluşmamış, bu nedenle davanın reddine karar vermek gerekmektedir."